25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6860 29 ՅՈՒԼԻՍ 1908 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ՐԷՃԷՊ 1326 11 Aout 1908 25me année N. 6860

"ԱՐԵՒԵԼՔ,,
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

Բաժանորդագրութեան Պայմանները
Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 80 Ղ.ե.
» » վեցամսեայ 45 »
Գաւառներու համար տարեկան 108 »
» » վեցամսեայ 60 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 35 Ֆր.
» » վեցամսեայ 20 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

10 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

«آرهولك»
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

10 PARAS

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՎԵՐԱԴԱՐՁԷՔ, ՊԱՆԴՈՒԽՏ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

ԳԱՂԹԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՄԸ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Նախորդ Ռէժիմի բռնակալութեան երեսէն հարիւր հազարաւոր Հայեր հայրենի հողն ու երկիրը թողլով, իրենց սիրասուն լաճերն ու գեղատի կիները լքելով օտար երկիրներ ապաստանած էին։ Ամերիկա, Եւրոպական երկիրներ, Կովկաս, Պարսկաստան, Եգիպտոս և նոյն իսկ Աւստրալիա, Հնդկաստան և Ճափոն ու Սիպիր ապաւինած են Հայ փախստականներ ու գաղթականներ, իրենց համար գոյութեան միջոց մը գտնելու համար։ 1896ի մեծ ջարդէն ետքը, Ռուսաստան անօգնական փախստականներով լեցուեցաւ և խեղճ գաղթականները տեղական պայմաններուն բոլորովին անծանօթ ըլլալով, անօթութեան և ցատին թշուառութեան մատնուեցան։ Երկու շաբաթ առաջ դեռ շատ մը գաղթականներ Վանի և Մուշի կողմերէն՝ գաղթականի ցուպը ձեռք առին և եթէ աւազակներէն ազատուեցան, այժմ [illegible] կը գտնուին։ Ազատութեան այս դարուն մէջ, երբ բոլոր ազգերն ու ցեղերը առանց կրօնի և ազգի խտրութեան՝ հաւասարութեան և եղբայրութեան իրաւունքները կը վայելեն, ո՛վ Հայ գաղթականներ, այժմ ձեր վսեմ ու նախնական պարտականութիւնն է անմիջապէս ձեր կարօտը քաշել, ձեզ համար արիւն արցունք թափող պարագաներու, ձեր հոգեհատոր եղող զաւակներու քով վերադառնալ։ Ձեր քաղցր վայրերին մէջ ապրիլ իբր ազատ քաղաքացիներ, անոր բարօրութեան և ծաղկման համար աշխատիլ և ձեր ճակտին քրտինքով ոռոգած հողին արդիւնքը վայելել։ Այլեւս ո՛չ ոք պիտի համարձակի ձեր գոյքին, ձեր անձին, ձեր պատւոյն ձեռք դպչիլ. այլեւս ո՛չ ոք պիտի համարձակի ձեզ բանտերուն մթին անկիւններուն մէջ տառապեցնել, այլեւս ո՛չ ոք պիտի յանդգնի ձեզ անխղճաբար հարստահարել. դուք ազատ քաղաքացիներ էք, դարձէ՛ք ձեր հայրենի օճախը և շէնցուցէ՛ք զայն և երջանիկ եղէք ձեր սրտահատորներուն մէջ։ Այլեւս պէտք չունիք «Ծիծեռնակ»ներով բարեւներ ղրկելու ձեր Հայրենիքին և կամ երգելու «Հեռու եմ քեզմէ սիրուն Հայրենիք»։

Հայ գաղթականներու և փախստականներու թիւը ո՛րքան մեծ է, անոնց թշուառութիւնը ո՛րքան սոսկալի է, հայ գաղթականները ո՛րքան հեռաւոր վայրեր ցրուած են, որ անոնց վիճակի մասին տեղեկութիւն քաղելու, անոնց փոխադրութեան պէտքերը հոգալու, անոնց նախկին ստացուածքները իրենց վերադարձնելու համար անհրաժեշտ է անմիջապէս կազմել «Գաղթային Կեդրոնական Յանձնաժողով մը», Պոլսոյ մէջ եւ մասնաճիւղեր գաւառներու մէջ։ Նիւթական միջոցներէ զուրկ բոլոր գաղթական Հայերը այսպէսով կը դիմեն Կեդր. Յանձնաժողովին և վերջինս կը բանակցի իր բոլոր ճիւղերուն հետ։ Կեդր. Յանձնաժողովը ազգային հանգանակութեան մը կը ձեռնարկէ, բարեգործական ներկայացումներ և նուագահանդէսներ կը սարքէ և այսպէսով պէտք եղած դրամը կը հայթայթէ օտարական Հայերը իրենց Օսմանեան հայրենիքը վերադարձնելու համար։ «Գաղթային Յանձնաժողովի» մը կազմակերպութիւնը անհրաժեշտ է ո՛չ միայն գաղթականներուն օգնելու այլ նաեւ անոնց ընդհանուր յորդոր մը կարդալու համար ամէն տեսակ լրագրութեան և [illegible] միջոցով, որպէս զի գաւառները չզրկուին ամէնէն աւելի կարող աշխատաւորներէ, երկրագործներէ, առեւտրականներէ, արհեստաւորներէ են։ Գաղթականները հայրենիք վերադարձնելու և «Գաղթային Յանձնաժողով» մը կազմելու խնդիրը կը յանձնենք մասնաւորապէս մեր Պատրիարքարանի, Ազգային Ժողովներու, Առեւտրական Գիլդի ընկերութեանց և այլն ուշադրութեան։ Մեր կարծիքով գաղթականներու խնդիրը այնքան կարեւոր է և կենսական, որ անհրաժեշտ է անմիջապէս յանձնաժողով մը կազմել գաղթականութեան կամ հայրենիք վերադարձողներուն խնդիրը կազմակերպելու համար։ Հայրենիք վերադարձողներու թիւի մասին կարելի է տարգ գաղափար կազմել առաջնորդութեանց միջոցով, ուր կրնան դիմել և իրենց վիճակը պարզել մեր գաղթականները։

Անշուշտ իւրն կարեւոր խնդիր մը որ ո՛րքան շուտ նկատի առնուի՝ այնքան աղէկ է Օսմանեան Հայրենիքին և Հայ Ազգին համար։

ՔԵՐԹՈՒԱԾ ՄԸ

Հայերէնաւէր Մ. ՁԵՐԱՃԷ

ԵՐԴՈՒՄ

ՄԱՅՐ

Ո՛վ պատանիք, աչքդ ներքեւ
Ա՛լ մարեցաւ ձեր մօր արեւ...
Լանջքս խոցոտ, բազուկս՝ արիւն
Կաթէն, և չի՛ք ինձ փրկութիւն։

ՈՐԴԻՔ

Ո՛հ, անո՛ւշ մայրիկ,
Քիչ մը համբերէ,
Թէ այսօր մըրրիկ՝
Վաղն անդորր է,
Եւ մօ՛տ է վաղն այն
Մե՛րն է ապագան,
Մա՛յրիկ, հրճուէ՛ դուն,
Մօ՛տ է փրկութիւն։

ՄԱՅՐ

Ձեռքս զարկի վերայ շիրմաց,
Եւ կարկեցա՛ն բաստերք արեաց,
Դէպ կենդանիս դարձի զերես՝
Կա՛յր ձեռացան, լքեալ եմ ես...։

ՈՐԴԻՔ

Ո՛չ, անուշ մայրիկ,
Լքեալ չես բնաւ,
Քեզ հետ մեր հոգիք
Տրփին կամ անձկաւ
Օ՛հ, քեզ հետ խոստման,
Մե՛րն է ապագան,
Մա՛յրիկ, հրճուէ դուն,
Մօտ է փրկութիւն։

ՄԱՅՐ

Շատեր ինձ յոյս շռայլեցին,
Ամէն խոստում մոռցուց ոսկին,
Եւ ես մնացի դարձեալ ի սուգ,
Վախեմ, մա՛նկունք, դրժէք և դուք...։

ՈՐԴԻՔ

Անէծք մեր վրայ
Թէ անարգ ոսկին
Մեր առջեւ շողայ
Բառն արտասուք քոյին.
Կ'երդնու՛մք միաձայն՝
Մե՛րն է ապագան,
Մա՛յրիկ, հրճուէ՛ դուն,
Մօ՛տ է փրկութիւն։

ԲԱՆՏԻ ՅՈՒՇԵՐ

ՊԱՏԱՆԻ ՍԻՐՏԵՐ

Ձմեռ էր. վառարանէն դեռ նոր բաժնուած՝ ձիւներուն վրայէն կը քալէի անվեհեր։ Ցանկարծ ետիս դարձայ. մայրիկս էր, արցունքոտ աչքերով քայլերս կը հսկէր, սպասելով այն անողոք ճակատագրին համար, որ հայրիկէս վերջ ինծի կը վիճակէր՝ դեռ այնքան դեռատի տարիքիս մէջ։ Դպրոցին սակէն անցանք. ընկերներս արգահատական ակնարկով մը ողջերթ կը մաղթէին ինծի, որուն պատասխանեցի հպարտ ժպիտով մը, աքելով մէջտեղ ձիւները, ուր ո՛չ մէկ ոտք կոխած էր տակաւին։ Ճամբուն գլխաւոր տեղը սպասող ոստիկանը աղէտ հարցումներ կ'ուղղէր ինծի, որոնց թերխօշ Թուրքերէնով մը կը պատասխանէի, յայտնելով թէ բնաւ չէի վախնար ո՛չ բանտէն և ո՛չ շղթաներէն։ Զօրանիշէն վար, ուր Եփրատ իր յաւիտենական ճամբան կը շարունակէր, ձիւնոտ ծառերը պատիներ կը փոխէին գլխուս։ Հովը կը սուլէր, և ես թանձր վերարկուիս մէջ փաթթուած, կը շարունակէի առաջանալ ոստիկանին առջեւէն։ Կէս ժամ վերջ քաղաք հասած էինք. տուներու ծխաններ կը պայքարէին ահեղ ցուրտին դէմ. ճամբաները խորհրդաւոր լռութիւն մը պատած էր։ Մեծ դուռի մը առջեւ հասանք. կը յիշէի. կառավարատան դուռն էր, ուրկէ ներս մտանք։ Դէմի գոմերին սենեակը տարուեցայ, ուր տաքուկ վառարան մը կը փայլէր։ Սառած ձեռքերս մօտեցուցի. պիտի սպասէի որ գործերը գար։ Ձեռքս յետոյ գրպանս տարի, ուր մայրս ճամբու հեռաւորութիւնը նկատի առնելով պաքսիմաթ դրած էր. կերայ զանոնք մեծ ախորժով։ Անհամբեր կը սպասէի ապագայիս։ Քիչ յետոյ դուռը կռնակի վրայ դարձաւ և օդի զով հոսանք մը մեղմացուց սենեակին ջերմութիւնը։ Գեղանի դահլիճ մըն էր գլխաւորը. «Պզտիկ յեղափոխական». ձայն չհանեցի. լաւ կը սպասէի որ հրամայէր ինծի նստելու։ Ցետոյ սկսաւ հարցաքննել։

— Ի՞նչ է անունդ։ Ո՞վ է հայրդ։ Ո՞վ է ուսուցիչդ։ Դպրոցը քանի՞ աշակերտ ունի։ Ձեր ուսուցիչը ինչ կը սորվեցնէ ձեզի։ Ձէնքը կը սիրե՞ս։ Յեղափոխականները կը ճանչնա՞ս։ Կ'ուզե՞ս որ քեզի պզտիկ սուր մը և հրացան մը տամ. եայլը, եայլը։

Ինչպէս կը յուսաք, մեծ մասամբ պատասխաններ տուի և կցկտուր բառերով բանտարկեալները պաշտպանելու փորձեր ըրի։ Բարկացաւ. բերնէս խօսք մը չկարենալ փրցնելուն համար։ Շատ բան։ Եւ ոստիկաններ թեւս ամուր բռնած, վար, սանդուխներէն վար տարին մութ գոմ մը՝ հաստ փայտերով պաշարուած։ Խուցին մէջ նախ չճանչցայ իրերը, որոնք աւելի ստուերի կը նմանէին քան մարդկային էակներու։ Պզտիկ լուսամուտին մօտեցայ, ա՛լ պատուհան ճառ չկար ճանչնալու. անո՛նք էին, հօրեղբօրորդիս և Տփղիսեան եղբայրները։ Արցունքներով համբուրեցին զիս ու մխիթարելու փորձեր ըրին։ Յետոյ աչքերս վարժուեցան, տեսայ ուրիշ Թուրք և քիւրտ բանտարկեալներ, որոնք արկածային և վայրագ տեսարաններ կը պատմէին։ Կ'ախտամոյժ որ մեր պատանեկան և հայրենասէր զգացումները այսպիսի լալկան ու խենէշ զգացումներու հետ կը բանտարկուէին։ Ամէնքս երկշոտ ու գլխահակ պզտիկ կրակարանի մը շուրջը նստոտած մութ կը խօսակցէինք ու մութ կը լսէինք տանջանքները այս թշուառութեան մէջ։ Ցանկարծ անունս տրուեցաւ և առանց գոհ մնալու [illegible] շարունակութեան քայլերս միացնող սանդուխներէն վեր։ Նրբանցքէ մը անցանք, սենեակի դուռ մը բացին, ուր մեծամեծ աթոռ սենեակներ ալ կային և որոնց մէկուն մէջ առաջնորդեցին զիս։ Հոն երեք գրասենեակներու առջեւ նստած էին դատաւորը, դրագիր և [illegible] յուզի դաշնակ մը, Լամբոյ անուն, որ հայերէն գիտէր և որ Դամասկոսի սուրն էր կոխուած բոլոր անմեղ Անեցիներու գլխուն վերեւ։ Սովորական հարցումներ ուղղեցին ինծի, որոնց պաղարիւնութեամբ պատասխանեցի։ Ցետոյ նամակ մը ներկայացուցին, որուն տակ ստորագրուած էր Գագիկ Արծրունի։

— Դուք էք այս, [illegible] հասարակական նուշանք մը ուղղելով ինծի։

— Ո՛չ, պատասխանեցի, իմ անունս Գեղամ է։

Եւ վարպետութեամբ ճանչցած էի եղբօրս գիրը, որ խելացութիւնը ունեցած էր անունը կեղծելու։ Քիչ յետոյ ընդարձակ թուղթ մը բացուեցաւ համեստ [illegible], որուն մէկ երեսը միայն գրուած էր։ Փութով ակնարկ մը պտըտցուցի վրան. ինչպէս ճանչցայ, մեր հասարակական ընկերութեան կանոնագրի պատճէնն էր զոր իր քով պահած էր Տիգրանն էֆ.։

— Անիկա ո՞վ է, հարցուց այս անգամ [illegible], յանդիմանական ձեւ մը տալով իր աչքերուն, որոնցմէ սարսափեցի. ո՛վ է այս [illegible] տակ։

Լեզուս պապանձեցաւ. հակառակ քաջութեանս՝ ընկճուած էի այս [illegible] գլխաւոր ձայնին տակ, որ կը գոչէր.

— Ձե՛զ պատասխանէ...։

— Ե՛ս եմ, վերջապէս պոռթկացի խղդուկ ձայնով մը, պիտի բանտարկէ՞ք...։

Դատաւորը ժպտեցաւ արգահատական ակնարկ մը նետելով իմ պզտիկ գոյութեան, որ այժմ յուզուած ու ցնցուած կը դողար։

— Տղա՛ս, վրայ ըլլար [illegible], դու պզտի՛կ, ըրածդ մեծ. հիմա ի՞նչ ընենք քեզ, ըսէ՛։ Գրկէ՞նք քեզ մութ բանտը, ուր ո՛չ արեւ պիտի տեսնես և ո՛չ մայրիկիդ խնամքը՝ մինչեւ կեանքիդ վերջը։ Տղա՛ս, կը խղճամ վրադ, մանկութեանդ հաճոյքներուն ու խաղերուն կը խնայեմ։ Ներուեցա՛ւ քեզի, բայց այս անտարակոյս (ցոյց տալով խուցը տեսարան մը) մէջ քու եղբայրդ ունինք պիտի կենդանի, որպէս զի երբ ապագային նորէն կապանքներ հրաւիրես վրադ, մեծ պատիժներու ենթարկուիս։ Հայտէ, սոքաքը կիր ճինէ։

Ու ես յաղթական դուրս խոյացայ սենեակէն, և ազատ ձեռք առի սառն ճամբան։

Անկէ ի վեր, բացի հօրեղբօրորդիէս, որ միայն վեց ամիս բանտարկուեցաւ, Տփղիսեան եղբայրները բանտն էին նախ Խարբերդ և ապա Տիգրանակերտ։ Անշուշտ այսօր ազատ արձակուած են։

Տառապեա՛լ հոգիներ, որոնք այսօր իրենց կրած չարչարանքներուն արդիւնքը կը տեսնեն, իրենց տառապած ճակատները գգուող Ազատութեան զեփիւռը, որ կը ծաւալի ամենաբարձր քաղաքներէն մինչեւ ամենախոնարհ անկիւնը գիւղին, ամենաշքեղ պալատներէն մինչեւ ամենամութ, մահաստուեր բանտերը։ Ազատութիւնն եղաւ այն հուժկու բազուկը Արդարութեան և Եղբայրութեան, որ խորտակեց շղթաները, քանդեց երկաթեայ դուռները տառապեալ պատանիներուն առջեւ և ամբողջ Հայրենիքը նետեց քաղաքակրթութեան լուսաւորչի յարձանքին վրայ։

Կը շնորհաւորեմ քաջարի եղբարքս Տփղիսեան, և իրենց հետ կը կրկնեմ

ԿԵՑՑԷ՜ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ,
ԿԵՑՑԷ՜ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՂԱՄ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԵՒ ԵՂԱՒ ՈՐ...

Եւ եղաւ օր մը որ Մամուլ ու Գրականութիւն կղպանքի ու շղթայի ծառայութեան տակ կը հեծէին։ Դեռ երէկ էր, և սակայն այսօր շատ հեռու կ'երեւայ կոր մեր աչքին։ [illegible]

Այդ [illegible] օրերուն, ա՜հ, ի՛նչ նեղութիւններ կը կրէինք ազգ մը բառ մամուլին յանձնելու համար։ Գրաքննիչ լրագիրներու համար, գրաքննիչ գիրքերու, տետրակներու համար։ Մեարիֆը զատ պիտի քննէ, Մաթպուաթը զատ զօնթրօլ պիտի ընէ։ Գիրք կամ տետրակ, երկու օրինակ պիտի գրուէին, յար և նման, համաձայն ամբողջ ձեռագրութիւններով, փակով ու [illegible] Մեարիֆ պիտի ղրկուէր, երկու օրինակը պիտի կարդացուէր, պաշտօնագիրով Մաթպուաթ պիտի ղրկուէր, հոն ալ պիտի բաղդատուէր, վերջապէս Լենինմենէն, Գօմիսիօնէն և ուրիշ հազար ու մէկ խոշորներէ անցնելէ ետքը՝ վեց ամիս զնա՛ եկուրէն ետքը՝ գիրքը կը վերադարձնէին կապկպուած ու սեւ մելանով ու մատիտով յօշոտուած, կրճատուած՝ շատ անգամ անկերպարան վիճակի մէջ, բառեր ջնջուած, ամբողջ հատուածներ [illegible], գաղափարներ խեղաթիւրուած և գրութեան հոգին հանուած...։

Այդ վիճակին մէջ, դեռ 1895, տեսնելով որ ամէն ազատ մտածում ու շունչ կաշկանդումի տակ է, տեսնելով որ մեր հին գեղեցիկ երգերն ու սրտի մօտիկ սառերը բոլորովին պիտի ջնջուէին ու մոռցուէին, մտածեցինք թէ դէշ չըլլար եթէ այդ սրտառուչ քերթուածներէն ու հատուածներէն մէկ քանին բարեփոխեալ վառիանդի ձեւին տակ ներկայացնենք նոր սերունդին։ Վասն էինք թէ խելքը գլուխը գտնող մը պիտի կրնար զանոնք ճանչնալ այդ այլակերպ վիճակին մէջ ալ, յիշէր անոնց բնագիրը և նախկին ազատ զգացումով առանձնէր նոր սերունդին։ Այսպէս, ինչ որ ալ ըլլար, պէտք է յիշել Մ. Նալբանդեանցի այն գեղեցիկ, այն ցնցող քերթուածը որուն խորագիրն է Ազատութիւն։ Բայց այդ բառն իսկ կրնար մեզ շատ հեռուները տանիլ, մինչեւ Մարոց, եթէ ոչ Աքեա կամ Ֆիզան...։ Ու ազատութիւնը բրինք ախատութիւն, քերթուածին քանի մը բառերը փոխեցինք ու հրատարակեցինք ՓՈՒՆՋ հաւաքածոյին մէջ, 1895ի տպագրութեան ատեն։

Բայց մեր մէջ բարի ծաղիկներ պակաս չէին... և եղաւ որ օր մըն ալ խելօք աղբարնե մէկը՝ մեզի ազգութիւն մը ընելու և պանդոյրներուն աչքը մտնելու համար, չուտեր, չի խմեր, ահանջնին կը հասցնէ, և յանկարծ անակնկալօրէն այցելութիւնը կ'ընդունինք չորս հինգ պաշտօնատարներու, որոնք մեր գրասենեակները խուզարկութեան կուգան...։ Հաւաքուած գիրքեր աչքէ ու ձեռքէ կ'անցնին և վերջապէս իրենց շահագրգռութեան առարկան կը գտնեն։ Փունջը կը գրաւուին, հետն ալ Հայոց Պատմութեան [illegible], ու մնացեալներով, պարկերով կը փոխադրուին Մաթպուաթ ու մինչեւ այսօր խոր քուն մը կը քնանան նկուղներու մէջ։ Ամէն դիմում, աղերս, աղաչանք պաղատանք անօգուտ։ Ախատութիւնն ալ փառաւորեալ յանցանք է. անմեղ ուսանողի մը, այդ ձեւին մէջ ալ արգիլուած պտուղ է. ու փառք տալու Աստուծոյ որ գործը աւելի ծանր հետեւանք չունեցաւ, մեզ ալ մեր գիրքերուն հետ մութ ու մառախլային մէջ հիւծելու չդատապարտուեցինք։

Ու եղաւ որ արեւ ազատութիւնը փայլեցաւ, նոր լոյս ծագեցաւ սրբարաններուն «որք ի խաւարի անդ կային»։ Ու այդ հին օրերու պաշտօնատարները, այդ խաւարի գործիչները, ազատութեան դահիճները, մարդկութեան պատուհասները, իրենց արհեստիքէն սեթեւած՝ այսօր անտեսանելի կուգան հաւաքին մեզի բերելու թէ «Եկէք գրաւուած գիրքերը ետ առէք»։

— Ինչո՞ւ, ինչպէ՞ս, ինչ դատապարտեցաւ։
Մնացեալը գնաց, թող արդէն...։

Մեր՝ Գրչի ու Մտքի Մարդոց երազն էր որ կարողանայինք ազատ թռիչք տալ մեր մտքին, ու մեր գրիչէն ելած ո՛ր և է գրութիւն, առանց միջամտութեան խոչընդոտի, առանց գրաքննութեան, մամուլին յանձնել։

Ու այդ երազը իրականացաւ, շնորհիւ փրկարար Սահմանադրութեան, զոր կը վայելենք այսօր — ո՜հ, գիտեմ — դըժբաղդաբար քաջ գիտեմ թէ ի գին ինչ տառապանքներու...։

Արդ՝ արձակեա՛ զիս, Տէր, զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն...։

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

Յ. Գ. — Սարեւ կը հրատարակենք բնագիրը այդ [illegible] քերթուածին, որ մեզ այնքան կասկածելի բռնած էր յայս խուզարկու ռէժիմին...։ Այսօր Թուրքիոյ Նոր Հայ Սերունդը ազատօրէն թող երգէ զայն։

ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ

Աստուած Ազատն այն օրից
Երբ հաճեցաւ շունչ փչել,
Իմ հողանիւթ շինուածքին
Կենդանութիւն պարգեւել,
Ես անբարբառ մի մանուկ
Երկու ձեռքս պարզեցի
Եւ իմ անզօր թեւերով
Ազատութիւն գրկեցի։

Մինչ գիշերը անհանգիստ
Օրօրոցում կապկապած
Լալիս էի անդադար
Մօրս քունը խանգարած,
Խնդրում էի նորանից
Բազուկներս արձակել.
Ես ա՛յն օրից ուխտեցի
Ազատութիւնը սիրել։

Թոթով լեզուիս մինչ կապերն
Արձակուեցան բացուեցան,
Մինչ ծնողքըս իմ ձայնից
Խնդացին ու բերկրեցան,
Նախկին խօսքն որ ասացի
Չէ՛ր հայր կամ մայր կամ այլ ինչ,
«Ազատութի՛ւն» դուրս թռաւ
Իմ մանկական բերանից։

«Ազատութի՛ւն» ինձ կրկնեց
Ճակատագիրը վերեւից.
Ազատութեան դու զինուոր
Կամի՞ս գրուել այս օրից.
Ո՛հ, փշոտ է ճանապարհդ,
Քեզ շատ փորձանք կ'սպասէ,
Ազատութիւն սիրողին
Այս աշխարհս խիստ նեղ է։

«Ազատութի՛ւն» գոչեցի,
Թող որոտայ իմ գլխին
Փայլակ, կայծակ, հուր, երկաթ,
Թող դաւ դնէ թշնամին.
Ես մինչ ի մահ, կախաղան,
Մինչեւ անարգ մահու սիւն,
Պիտի գոչեմ, պիտ' կրկնեմ
Անդադար Ազատութի՛ւն։

ՄԻՔ. ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆՑ

ԾԱՆՕԹ. Մ. Նալբանդեանց մեծահռչակ հրապարակագիր, գրագէտ և նշանաւոր Ռուսահայեցի, նահատակ իր ազատամիտ և յեղափոխական գաղափարներով, ծնած 1830, մեռած աքսորի մէջ 1866ին։

"ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏԸ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

«Արեւելք»ի խմբագրութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ Տօքթ. Յ. Թօփճեան դադրած է «Արեւելք»ի խմբագրապետութեան պաշտօնէն։ Հետեւաբար «Արեւելք», որ Տօքթ. Թօփճեանի պատճառով Օսմանեանի «օրկան»ի ձգտում մը առած էր,—թէեւ խմբագրական Մարմինը համամիտ չըլլար ատոր,— հիմա հիմնովին անկողմնակալ ու անաչառ ուղղութիւն մը կ'ընդգրկէ, ազգային շահերու պաշտպանութեան միայն նուիրուած, զերծ որ եւ է կողմնակցական նկատումէ։

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԵՐԵՍՓ. ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ

Գ. ՄԱՍ

ՔՆՆԻՉՆԵՐՈՒ ՊԱՐՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԵՒ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Յօդ. 47. Քննիչ մարմնոյն գումարուած սենեակին մէջ սեղանին վրայ սնտուկ մը պիտի դրուի՝ քուէթուղթ մը միայն նետուելու բաւական ծակով մը, որպէս զի երկրորդ կարգի ընտրողները ատոր մէջ նետեն իրենց քուէթուղթերը։ Վերոյիշեալ ընտրողները իրենց քուէթուղթերը քուէատուփին մէջ նետելէ առաջ քուէատուփը բացուելով պարապ ըլլալը ցոյց պիտի տրուի ներկաներուն. յետոյ կղպանքին վրայ մեծ թուղթ մը դրուելով պիտի կնքուի քննիչ մարմնոյն, ընտրութեան օրը ներկայ գտնուելու համար հրաւիրուած քաղաքին միւֆթիին, կրօնական պետերուն և երկրորդ աստիճանի ընտրողներէն երեք հոգիի կնիքներովը։

Յօդ. 48. Քուէատուփը փակուելէ և կնքուելէ ետքը, ամէնէն առաջ քննիչ մարմնոյն ներկայացող և իրենց տեղեկագիրները արձանագրել տուող երկրորդ աստիճանի ընտրողները կարգաւ պիտի հրաւիրուին և իրենց ձեռքը գտնուած քուէթուղթերը քուէատուփը պիտի նետեն։ Ուշադրութիւն պիտի ըլլայ, որպէս զի նետուած տանն քուէթուղթը մէկէ աւելի չըլլայ։

Յօդ. 49. Ընտրութեան օրը ներկայ գտնուելիք երկրորդ աստիճանի ընտրողներէն գաւառակին մէջ ընտրուած բոլոր երկրորդ աստիճանի ընտրողներուն աւելի [illegible] մասը եթէ ներկայ ըլլայ, քուէատուփը պիտի բացուի և քիչ մը [illegible]

Յօդ. 50. [illegible]

Յօդ. 51. [illegible]

Յօդ. 52. [illegible]

Յօդ. 53. [illegible]

Յօդ. 54. [illegible]

(Շարունակելի)

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԽՕՍՔԵՐԸ

Վեհ. Սուլթանը, ինչպէս երէկ ծանուցանեցինք, հրամայած էր որ Երեսփ. ժողովին շէնքին կառուցման ծախքին Կայս. անձնական Գանձէն ալ մասնակցի ամբողջովին կամ մասամբ։ Իգդամ, երախտագիտութիւն յայտնելով այդ առթիւ, կ'ըսէ թէ Վեհ. Սուլթանը վերջերս սա խօսքերը արտասաներ է.

«Ազգին ամբողջ անհատները Յառաջդիմութեան և Միութեան Ընկերութեան անդամներն են. ես ալ անոնց նախագահն եմ։ Այլ եւս միասին աշխատինք և հայրենիքնիս վերակենդանացնենք։»

Իգդամ կը յարէ.— «Վեհ. Սուլթանը ճշմարտութիւնը գնահատող Վեհապետ մըն է։ Հիմա անհատները յառաջդիմութենէ և միութենէ զատ ուրիշ բաղձանք մը չունին։ Վեհ. Սուլթանը երբ տեսնէ այդ բաղձանքին գլուխը կանգնած, մեծ անկեղծ խղճմտութեամբ մը պիտի աշխատի։ Այս ազգին ապագան ապահովելու բանալին է այն պարագան, որով Վեհ. Սուլթանը, երեսուն տարուան չարամիտ թելադրութիւններէն ազատելով, հանգստութեամբ կ'աշխատի Իր Կայս. հպատակներուն հետ։ Ամէն օր Վեհ. Սուլթանին մասնակցութեան մէկ արդիւնքը տեսնելու բաղդաւորութիւնը կ'ունենանք։ Մեր Վեհապետը փափաք յայտնած է Երեսփ. ժողովին շէնքին կառուցման ծախքը Կայս. անձնական Գանձէն վճարել։ Ահա այս առաջարկութիւնը կը հաստատէ թէ Վեհ. Սուլթանը Միութեան և Յառաջդիմութեան Ընկերութեան բարձր նախագահն է։ Արդէն մենք ալ այդ կը սպասենք Վեհ. Սուլթանէն։ Այլեւս ազգին բաղդը ձայնը կայսեր ականջին կը հասնի։ Վեհապետը Իր հպատակները կը տեսնէ և հպատակներն ալ Վեհապետը։ Այսօր ամբողջ Անգլիացիները ո՛րքան անկեղծօրէն կապուած են իրենց Թագաւորին՝ Էտուարտ Է.ի, Օսմանցիներն ալ կ'ուզեն նոյն կապը ունենալ Վեհ. Սուլթանին հետ։ Իրենց Վեհապետին երեսը տեսնելով ու խօսքերը լսելով մեծապէս կը ցնծան. սակայն անձկութիւն կը զգան այն պարագային որով մէկ քանի կարճամիտներ Կայս. Պալատին առջեւ երթալով աստիճան և պատուանշան կ'ուզեն։ Չենք ուզեր որ օրէնքէ դուրս արարքներով անհանգիստ ըլլայ մեր Վեհապետը, որ այս միջոցիս Իր բաղձանքները ամէնէն աւելի պիտի յանկացնէ երկրին ու ազգին։ Բարձրեալն Աստուած ամէնքս ալ չշեղեցնէ ուղղամտութենէ։»

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ
ԵՒ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Քեամիլ փաշայի Դահլիճը սահմանադրական դրութեան բոլորովին համապատասխան կերպով կազմուած ըլլալով, նախարարներուն միջեւ համաձայնութիւն գոյացեր է Դահլիճին հետեւեալ ծրագրին նկատմամբ։ Այդ ծրագիրը մէկ քանի օրէն պիտի հրատարակուի։

—Նախարարաց Խորհուրդը իր առջի օրուան նիստին մէջ զբաղեցաւ մաքսային վերատեսչութեան ելմտական գործերով և պետական Խորհուրդին զանազան ճիւղերուն կազմակերպութեամբ։ Նախարարաց Խորհուրդին վաղուան նիստին մէջ վերջնական որոշում մը պիտի տրուի ելմտացոյցը փութով պատրաստելու և պետական բոլոր պաշտօնատուններուն կազմակերպութեանը մասին։ Այդ առթիւ բոլոր պաշտօնեաներուն համար ալ սա կարգադրութիւնը պիտի ըլլայ.—Օրինական շրջանը աւարտողները հանգստեան կամ անպաշտօն վիճակի թոշակ պիտի ստանան, իսկ հակառակ կացութեան մէջ գտնուողներուն ալ ամսաթոշակ պիտի յատկացուի մինչեւ Երեսփ. ժողովին բացումը։

—Իգդամ կ'ըսէ թէ Տէրութիւնը այս միջոցիս ամէնէն աւելի դրամի պէտք ունի։ Թէեւ տարակոյս չկայ որ Տէրութեան կողմէ գործադրուելիք բարենորոգումներով ազգային հարստութիւնը յառաջդիմութեան պահանջուած աստիճանին պիտի հասնի ազգային աղբիւրներու շահագործումովը, սակայն ամէն պարագայի մէջ փոխառութեան մը պէտք կայ՝ նախնական գործառնութեանց և ցամաքային ու ծովային զինուորական ծախքերու համար։ Ասոր համար այս օրերս 200,000 ոսկիի առժամեայ փոխառութիւն մը պիտի կատարուի։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՋԵԿՈՅՑԸ

Ռուսիոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Նէլիտով, շաբաթ օրը, Բ. Դուռ գնաց և Մեծ-Եպարքոսին հետ տեսակցելով իր կառավարութեան անունով շնորհաւորութիւններ ըրաւ Սահմանադրութեան հաստատման առթիւ։ Պ. Նէլիտով յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը կատարելապէս հաւատք ունի Սահմանադրութեան տեւականութեանը մասին, օրէնք մը որ հպատակներու բոլոր դասակարգերուն իրաւունքները կ'երաշխաւորէ։ Գործակատարը յարեց թէ այդ պատճառաւ ռուս կառավարութիւնը մեծապէս գոհ է։ Նաեւ թէ Սահմանադրութիւնը եթէ կատարելապէս գործադրուի, Մակեդոնիոյ խնդիրը պիտի կրնայ լուծուած նկատել։ Մեծ-Եպարքոսը շնորհակալութիւն յայտնելով ըսաւ թէ այդ յայտարարութեանց Մակեդոնիոյ վերաբերեալ մասը երաշխաւորութիւն մը կը նկատէ։ Իգդամ կ'ըսէ թէ այս պարագան ցոյց կուտայ թէ Ռուսիա, որ իր ներքին գործերը կանոնաւորելու զբաղած է, մեր ներքին գործերուն միջամտելու նպատակ չունի։

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐՈՒՆ
ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Ընդհանուր սպայակոյտի նախագահը նկատելով որ ասկէ վերջը քրիստոնեաներն ալ զինուորական ծառայութեան մէջ պիտի ընդունուին և Սահմանադրութեան տրամադրութեանց համաձայն, Կ. Պոլսոյ ժողովուրդէն ալ զինուոր պիտի առնուի, այդ մասին կանոնագիր մը պատրաստել կուտայ։

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

Գատըգէօյի մէջ, Մոտա, Միութեան Ակումբին հիմնադիրներէն ոմանք, կիրակի օրը, հաւաքուեցան Պ. Թոմասի ամառանոցը՝ Էրէնքէօյի մէջ։ Այդ Ակումբին հիմնադիրներուն մէջ կան ելմտական նախարար Զիեա փաշա, ծովային նախարար Արիֆ փաշա, կրթական նախարար Հագոպ պէյ, վերահսկիչ Ճէմիլ փաշա, Ալի փաշայի փեսան՝ Նազըմ փաշա, Սըր Ա. Պլոք, Սըր Ուիլեըմ Ուիթըլ, Պ. Պ. Էտուին Ուիթըլ ու Ճէյմս Լաֆոնդէն եւայլն։ Յուսալի է որ Մեծ-Եպարքոսը ու Անգլիոյ դեսպանն ալ մասնակցին այդ Ակումբին։

ՆՈՐ ՇՔԱԴՐԱՄ

Վեհ. Սուլթանը փափաք յայտնած է Գանձը Խասսի շքադրամ մը հաստատել՝ իբրեւ յիշատակ Օսմ. Սահմանադրութեան գործադրութեանը։ Այդ շքադրամին վրայ «Հուրրիյէդ, Ատալէդ ու Միւսավադ» գրուած պիտի ըլլայ։ Մանրամասնութիւնները պիտի որոշուին նախարարաց Խորհուրդին մէջ։

ԴԻՒՑԱԶՆ ՆԻԱԶԻ ՊԷՅ

Դիւցազն Նիազի պէյ, որ Ռէսնէի մէջ ազատութեան առաջին քայլը առաւ և օսմ. պատմութեան մէջ փայլուն էջ մը գրեց, ուրբաթ իրիկուն Սելանիկ ժամաներ և բազմաթիւ հայրենասէրներու կողմէ ընդունուեր է։ Նիազի պէյի Սելանիկ ժամանումը ծանուցուած չըլլալով, ժողովուրդը չէ իմացեր և հետեւաբար այդ դիւցազնին փառքին արժանի ընդունելութիւն մը կարելի չէ եղեր ընել։ Շաբաթ իրիկուն ալ Օխրիի ազգային զօրագունդին հրամանատար Էյուպ Սապրի պէյ ու մէկ քանի ընկերները Սելանիկ ժամանելով, խիստ փայլուն կերպով ընդունուեր են։

ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ԳԱԲՐԻԷԼ ԷՖ.Ի
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարար Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, որ շաբաթ օրը հիւանդ ըլլալով դուրս չէր ելած, երէկ առաջին անգամ ըլլալով իր պաշտօնատեղին գնաց և շնորհաւորական այցելութիւններ ընդունեց։ Գաբրիէլ էֆ. նախարարական իր պաշտօնին մէջ հետեւելիք ընթացքը պարզելով ըսաւ.— Նախկին վարչութեան օրով հաճոյակատարութեամբ կը ծառայուէր և մարդահաճոյութիւնը յառաջանալու միջոց մը կը նկատուէր, սակայն ասկէ վերջը ճշմարտութիւնը յայտնել անհրաժեշտ է և հին դրութիւնը ընդունելի չէ։ Ասկէ վերջը քմահաճոյքի պիտի չծառայուի, այլ ամէն բան օրէնքին համաձայն ու ժամանակին պիտի կարգադրուի։ Ձեռնհաս պաշտօնեաներէն զատ ուրիշ ոեւէ անձի դիմում պիտի չըլլայ։ Ամէն ոք իր գործովը պիտի զբաղի և ուրիշին գործին պիտի չմիջամտէ։ Պաշտօնեաները նուէր կամ վարձք բնաւ պիտի չստանան գործի տէրերէ։ Այլ եւս պաշտօնեաներու ընտրութեան համար յանձնարարութեան դրութիւնը ջնջուած է։ Նորատունկեան էֆ. յայտարարեց թէ նախարարութեան պաշտօնեաներուն մեծ մասը անձամբ կը ճանչնայ, որոնք ձեռնհաս ու պարկեշտ են, սակայն եթէ կան այնպիսիներ որոնք վերոգրեալ յայտարարութիւնները իրենց ընթացքին համաձայն չեն գտներ և կամ նոր դրութեան չեն կրնար վարժուիլ, հիմակուընէ պէտք է հրաժարին։ Խաֆիյէութիւն ընողներն ալ պէտք է քաշուին, վասն զի անոնց պաշտօնը արդէն պիտի դադրի նոր կազմակերպութեամբ։ Գաբրիէլ էֆ. ըսաւ թէ նախարարութեան ծրագիրն է Կայս. երկիրներուն ծանօթ ընդարձակութեան բերմամբ բարգաւաճմանը ու զարգացմանը աշխատիլ՝ ճամբաներ, խճուղիներ, կամուրջներ ու երկաթուղիներ հաստատելով, ճահիճներ չորցնելով, քարափներ շինելով, ելեկտրական լոյս, հեռաձայն, ինքնաշարժ կառք եւայլն հաստատելով. նաեւ առեւտրական նոր սենեակներ, սակարաններ, ցուցահանդէսներ կազմակերպել, վարկի ընկերութիւններ հաստատել, առեւտրական ընկերութիւններ հիմնել, արհեստները ու արուեստները զարգացնել եւայլն։ Գաբրիէլ էֆ. յոյս յայտնեց թէ նախարարութիւնը իր կատարած աշխատութեան բերմամբ գերծ պիտի մնայ Երեսփ. ժողովին քննադատութիւններէն. նաեւ արժանի պիտի ըլլայ Վեհ. Սուլթանին բարձր գոհունակութեանը և օսմանեան Մամուլին ալ, ազգին անունով, շնորհակալութեանը։ Նորատունկեան էֆ. խօսքը աւարտելով գոչեց.— «Կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթանը. կեցցէ՛ն ազատութիւն և հաւասարութիւն։»

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԿՐԹԱԿԱՆ ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՀԱԳՈԲ ՊԷՅԻ ՀԵՏ

«Թան» լրագրին Կ. Պոլսոյ թղթակիցը հինգշաբթի օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ իր լրագրին.

Տեսակցութիւն մը ունեցայ կրթական նախարար Հագոպ պէյի հետ, ուսուցիչ իրաւագիտական վարժարանին, 45 տարեկան։ Երիտասարդ Թուրքիոյ ամէնէն նշանաւոր մարդերէն մէկն է։ Մեծ դեր մը պիտի կատարէ իր երկրին քաղաքականութեանը մէջ։ Ահաւասիկ Հագոպ պէյի յայտարարութիւնները.—«Բացարձակ հաւատք ունիմ Վեհ. Սուլթանին անկեղծութեանը վրայ։ Առաջներ տեղեկութիւն չունէր. հիմա ամէն օր կ'իմանայ գործուած զեղծումները։ Մեզ յանձնեց իր կամքը՝ Սահմանադրութիւնը գործադրելու համար։ Գալով իմ մասիս, համոզուած եմ կրթութիւնը պիտի օժանդ զարգացման առաւելագոյն չափով։ Մեր մէջ կրթութիւնը պարտաւորիչ է, բայց նախնական վարժարանները կը պակսին, որով այդ կարգի վարժարաններ պիտի հաստատենք։ Պիտի կատարելագործենք հիմնական բարձրագոյն կրթութիւնը։ Այս վերջինը շատ չէզոքացեալ էր նախկին վարչութենէն, մանաւանդ պատմութիւնը, որ արգիլուած էր։ Ազատական դրութիւն մը կ'ուզենք, մանաւանդ Մամուլի ազատութիւն, նոյն իսկ իր բոլոր գէշ կողմերովը, վասն զի անհրաժեշտ չարիք մըն է։ Մամուլի միջոցաւ է որ իշխանութիւնը յաճախ կը լուսաւորուի։ Կը յուսամ թէ նոր նախարարութիւնը պիտի գոհացնէ ժողովուրդը։ Միութեան և Յառաջդիմութեան քոմիտէն, որ իր բաղձանքները մեզ կը հաղորդէ, բաղկացած է բոլորովին անշահախնդիր և խիստ հայրենասէր մարդերէ, որոնց վրայ կը սքանչանամ։ Այդ տեսակ ընկերութիւն մը գրաւական մըն է ազգին համար և թանկագին տարր մը պիտի կազմէ երկրին համար։ Պէտք է խոստովանիլ թէ հիմա իրական իշխանութիւն մը ունի զոր չարաչար չէ գործածած։ Կը յուսամ թէ Թուրքիա որ նոր Թուականի մը մէջ կը մտնէ, ցոյց պիտի տայ թէ արժանի է միւս ազգերուն համակրութեան և համարումին։»

ՕՍՄ. ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշայի որդին՝ Կայս. Թիկնապահ և երրորդ կարգի ծովակալ Սայիտ փաշա, անցեալ ուրբաթ այցելութիւն տուեր է Թան լրագրի Կ. Պոլսոյ թղթակցին, իբրեւ փոխադարձութիւն մը անոր կողմէ Մեծ-Եպարքոսին տրուած այցելութեան։ Սայիտ փաշա յայտարարեր է նոյն թղթակցին թէ իր հայրը կ'ուզէ մասնաւորապէս զբաղիլ ոստիկանութեան կազմակերպութեամբ և կառավարութիւնը հաստատել ամուր հիման մը վրայ, և թէ կը յուսայ որ երկիրը պիտի կրնայ առանց արգելքի անցնիլ փոխանցման դժուարին շրջանը։

— Օսմ. Միութեան և Յառաջդիմութեան քոմիտէին պատուիրակ Նէճիպ պէյ յայտարարեր է նոյն թղթակցին թէ քոմիտէն գոհ է նոր Մեծ-Եպարքոսէն և թէ նախարարութիւնը, որ խոստացած է ժողովուրդին բաղձանքներուն համաձայն գործել, մինչեւ ընտրութիւնները պիտի շարունակէ, եթէ իր արարքները ուղիղ ըլլան։ Նէճիպ պէյ յարեր է.— «Վստահ ենք նախարարութեան վրայ և թոյլ պիտի տանք որ աշխատի և այն ատեն միայն պիտի միջամտենք, երբ անհրաժեշտ պէտք մը ըլլայ։ Վեհ. Սուլթանին անկեղծութեանը մասին հիմա կատարելապէս վստահ ենք։»

ԵԳԻՊՏՈՍ

Եգիպտական պատուիրակութիւն մը Մուհամմէտ փաշա Շէրիֆ, Իսմայիլ փաշա Ապազա և ուրիշ մէկ քանի անձերէ բաղկացած, Բարիզ ժամանեց։ Անոնք Լոնտոն գացած էին, եգիպտական սահմանադրութեան մը դատը պաշտպանելու։ Մուհամմէտ փաշա Շէրիֆ, որ Եգիպտոսի քաղաքականութեամբ զբաղողներուն ամէնէն գործօնն է, անգլիացի պետական մարդոց հետ տեսակցելու հետեւանքով յայտարարեր է որ յաջողութիւն մը յուսալի է։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ
ՔԵԱՄԻԼ ՓԱՇԱՅԻ
ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎԱՆԳ ՉԿԱՅ

Սապահի աւագ թղթակից Ֆախրէտտին պէյ Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշայի հետ հետեւեալ տեսակցութիւնը ունեցած է,

— Բարձր. Տէ՛ր, կը խնդրեմ որ բարեհաճիք յայտնել թէ օրինական ինչ տեսակ ընթացք պիտի բռնուի բոլոր անոնց դէմ՝ որոնք նախորդ վարչութեան չարագործութեանց ուղղակի մասնակցած են թէեւ, բայց այժմ հայրենասէր ժողովուրդին կողմէ կառավարութեան արդարադատ ձեռքը յանձնուած են։

— Սահմանադրութեան օրինաց համաձայն՝ պէտք է որ օրինական պատկան իշխանութիւնը՝ յիշեալ մարդոց գործած յանցանքները օրինական տրամադրութիւններով որոշէ ու սահմանէ։ Կառավարութեան ներկայ պարտականութիւնը զանոնք պաշտպանել ու ապահով վիճակի մէջ դնել է։

— Նախորդ վարչութեան ամէնէն մեծ զեղծումներէն մին կազմող դրութեան մը շնորհիւ նշանակուած՝ չափէ աւելի բազմաթիւ պաշտօնեաներուն վիճակը ի՞նչ պիտի ըլլայ։

— Սահմանադրական բարենորոգմանց համաձայն՝ նախորդ վարչութեան ամէնէն պատուաւոր և կարող պաշտօնեաները պիտի պահուին, իսկ մնացածները բնականաբար այլեւս գործ չպիտի ունենան։ Սակայն, առժամապէս գործէ դադրեցուցած բայց քիչ շատ արժանիք ունեցող և տարիներէ ի վեր պաշտօն վարող անձերու ալ՝ հանգստեան և կամ պաշտօնազրկութեան վիճակի օրինական հրահանգներուն համաձայն ամսական պիտի տրուի։

Ֆախրէտտին պէյէ վերջ՝ Կազեթայի խմբագիրներէն մին ալ Քեամիլ փաշայի դիմելով ըսաւ թէ,

—Մեր թերթը կը փափաքի համերաշխ ուղղութեան մը հետեւիլ՝ ազգին վստահութիւնը շահող ձեր Դահլիճին հետ։ Ձեր նախարարներէն մէկուն ըսածին նման, այսօր ծանօթ երեք զօրութիւններու չորրորդ տարր մըն ալ աւելցնել պէտք է, որ ուրիշ բան չէ եթէ ոչ պարզ ժողովուրդը։

Պուլկարիոյ սահմանագլուխին վրայ կարեւոր դէպքեր պատահած ըլլալու մասին տարածուած զրոյցները բաւական յուզեցին հանրային կարծիքը, և Սելանիկէն ալ վերջին անգամ հասած հեռագիր մը սպառնալիք մը եղաւ որ այս խնդիրը աւելի տագնապալի ըլլայ։ Հանրային կարծիքը անշուշտ անտարբեր չկրնար գտնուիլ այսպիսի կացութեան մը հանդէպ։ Արդեօք Նախարարաց Խորհուրդը ամէն պատահականութիւն նկատի առնելով ծրագիր մը պատրաստե՞ց, այս մասին Ձեր կարծիքը ի՞նչ է։

Մեծ-Եպարքոս փաշան պահ մը մտածելով լուռ կեցաւ. տարակոյս չկայ թէ այս լռութիւնը շատ իմաստալից էր. վերջապէս,

—Ո՛չ, եթէ Պուլկարիոյ կողմանէ պատճառ աւելի չտրուի, մեր կողմանէ յարձակում մը ո՛չ պէտք է և ոչ ալ կարելի։

—Արդեօք Պուլկարիոյ կողմանէ այդ տեսակ ընթացքի մը կարելիութիւնը նկատի առնուեցա՞ւ, անոր առաջքը առնելու նպատակաւ ալ հարկ եղածը անօրինելու համար Դահլիճը մասնաւոր խորհրդակցութիւն կատարե՞ց։

Քեամիլ փաշա ժպտելով, և իր ձեռքովը ապահովիչ շարժում մը կատարելով,

—Կարելի չէ՛ որ Պուլկարիա այդ տեսակ ընթացքի մը մէջ գտնուի. կը յուսանք որ Աստուծոյ շնորհիւ ամէնքն ալ մեր կողմը կը յարին. այս մասին հարկ եղած ընթացքին կը հետեւինք։ Դիւանագիտութեան ուղղուած հեռագրին պատասխանը դեռ չստացանք թէեւ, բայց կը յուսանք որ մէկ քանի ժամէն ստանանք։

—Ձեզ նման վերջին ծայր կարող և հմուտ քաղաքագէտի մը Դահլիճին գլուխը գտնուիլը՝ կատարեալ վստահութիւն կը շնորհէ ազգին և հայրենիքին։

Ի՛ՆՉ Կ'ԸՍԷ Պ. ԿԷՇՕՖ

Բ. Դրան մօտ Պուլկարիոյ ներկայացուցիչը եղող Պ. Կէշօֆ՝ յիշեալ Կազեթա թերթին խմբագրին սա յայտարարութիւնները ըրած է.

—Սահմանագլուխի վրայ պատահած խնդիրը չկրնար միջադէպ կոչուիլ, որովհետեւ կարեւորութենէ զուրկ բան մըն է։ Անցեալները ժողովուրդէն երեք հոգի իրենց գիւղին սահմանագլուխը անցած ըլլալուն, և պահակ զինուորին կողմանէ տեղի ունեցած ազդարարութեան չանսալուն, ըստ սովորութեան հրացան արձակուեր է, մէկը մեռեր, և միւսներն ալ վիրաւորուեր են։ Այս խնդիրը թէեւ գէշ տպաւորութիւն յառաջ բերեր է օսմ. զինուորներուն վրայ, բայց շատ չանցած ըմբռնուեր է թէ այս կարգի պատահմունքներ միշտ տեղի կ'ունենան և կրնան ալ ունենալ։ Այս անգամուան դէպքէն ետքը անցած դարձածը չեմ գիտեր, բայց պէտք է գիտնալ թէ Պուլկարներուն ընթացքը և զգացումները ո և է տարակոյսէ զերծ են։ Պուլկարները տեւական սէր մը պիտի տածեն հանդէպ Օսմ. Պետութեան, արդէն Սթամպուլոֆ այս մասին շատ աշխատեցաւ, նոյն իսկ չափազանց ըսուելու չափ ջանադիր եղաւ, բայց դժբախտաբար չյաջողեցաւ։ Այսօր սակայն, այս նպատակը խիստ փայլուն կերպով պսակուեցաւ. այսուհետեւ Օսմ. Պետութեան և Պուլկարիոյ իշխանութեան միջեւ հարկ եղած յարաբերութիւնները անգամ մը եւս զօրացնելու համար, մօտ ատենէն Պոլսոյ մէջ պուլկարերէն երկու թերթ պիտի հրատարակուի։

«Սա՛ ալ գիտնալ պէտք է թէ, սահմանագլուխի փոքր միջադէպեր՝ Օսմանցիներուն և Պուլկարներուն միջեւ տիրող համակրութիւնն ու անկեղծութիւնը չեն կրնար վտանգի ենթարկել։ Ձեզ բացարձակապէս կը վստահեցնեմ թէ՝ Պուլկարները բարեկամական վսեմ զգացումներ միայն կը տածեն հանդէպ Օսմ. Պետութեան։

ՀԱՍԱՆ ՖԷՀՄԻ ՓԱՇԱ
ԵՒ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՕՐԷՆՍԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դատական գործոց նախարար Հասան Ֆէհմի փաշա, որոշելով հանդերձ թէ բոլոր պաշտօնեաները կիրակի օրերն ալ պէտք է գտնուին իրենց պաշտօնին գլուխը, ներկայ օրէնքները բարեփոխելու նպատակաւ հետեւեալ յանձնաժողովները կազմեց,

Ա.—Վսեմ. նախարարին նախագահութեան տակ, խորհրդական Շիւքրի և Վճռաբեկ Ատեանի երկրորդ նախագահ Սալիհ պէյերէ բաղկացած յանձնաժողովը պիտի քննէ՝ գրականութեան՝ հեղինակութեան և թարգմանութեան իրաւունքներու պաշտպանումը,

Բ.—Քաղաքային Դատավարութեան Օրէնքին համար (Ուսուլը Մուհաքէմաթը Հուգուգիյէ) Մէճիտ էֆ.ի նախագահութեան տակ, երկրորդ նախագահ Հասան Էմին և Հաֆըզ Հագգը էֆ.ներէ բաղկացած յանձնաժողով մը,

Գ.—Ցամաքային և ծովային առեւտրական օրէնքներուն համար, Բոսթաճեան Վահան էֆ.ի նախագահութեամբ յիշեալ ատեանի անդամներէն Օսման պէյէ և Սահիպ էֆ.է բաղկացած,

Դ.—Պատժական Օրէնքին և պատժական դատավարութեան համար (Ճէզա Գանոնը վէ ուսուլը մուհաքէմաթը ճէզայիյէ) Վճռաբեկ Ատեանի անդամներէն Մէհմէտ պէյի նախագահութեամբ՝ ծովային առեւտրական դատարանի նախագահ Նուրէտտին էֆ.է և այս դատարանին Իճրայի պաշտօնեայ Ալի պէյէ բաղկացած։

Ե.—Իճրայի օրէնքին համար, առեւտրական վերաքննիչ ատեանի նախագահ Ալի պէյի նախագահութեամբ, Իճրայի պաշտօնեայ Ալի պէյէ և նախագահ ատեանի անդամներէն մէկը։ Յիշեալ օրէնքներէն Պատժական Օրէնքը ասկէ առաջ արդէն բարեփոխուած ըլլալով, այս մասին կազմուած յանձնախումբը միմիայն քաղաքական յանցաւորներու վերաբերեալ մասը պիտի վերաքննէ։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄԱՆ ԳՈՐԾԸ

Բեդերսպուրկէ հետեւեալը կը հեռագրեն 8 օգոս. թուականով.—

Արտաքին գործոց նախարար Պէրլինի, Լոնտոնի, Բարիզի, Հռոմի և Վիեննայի ռուս դեսպաններուն հաղորդեց Մակեդոնիոյ բարենորոգման ծրագիր մը, որ ընդունուած է նաեւ Լոնտոնի Դահլիճէն։ Այս ծրագրին հետ կայ նաեւ շրջաբերական հեռագիր մը որուն մէջ ըսուած է թէ Բեդերսպուրկի Դահլիճին կարծիքով՝ ամէն տէրութեանց Դահլիճներն ալ Թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցած վերջին դէպքերուն հետեւանքով՝ առայժմ պիտի զգուշանան այնպիսի քայլ մը առնելէ որ կրնայ կասկածի ենթարկել Վեհ. Սուլթանին և Օսմ. կառավարութեան բարենորոգմանց գործադրութեան համար ունեցած կամքը։ Նախարարը կ'աւելցնէ նաեւ թէ Ռուսիա մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւի նոր ռէժիմին գործադրութեան համար Թուրքիոյ ըրած ջանքերուն և կը հրաժարի այդ գործը ջլատող ո և է միջամտութենէ։ Միւս կողմէ Ռուսիա իր պատմական աւանդութեանց հաւատարիմ մնալով և դաշնագիրներէն բղխած իրաւունքներուն կռթնած, Մակեդոնիոյ մէջ թէ՛ իր և թէ՛ ուրիշ տէրութեանց իբրեւ բարենորոգիչ ունեցած պարտաւորութիւնները այն ատեն վերջացած պիտի համարի, երբ Վեհ. Սուլթանին ձեռնարկած գործը իրապէս բարւոքէ այդ գաւառին կացութիւնը։ Հակառակ պարագային ռուս կառավարութիւնը իրեն պարտք կը համարի տեղեկացնել տէրութեանց թէ պէտք է վերստին ձեռք առնել բարենորոգման այն հաւաքական գործողութիւնը որ ընդհատուած է առ այժմ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանը հարիւր հազար ոսկի շնորհելով պիտի մասնակցի Էնվէր ու Նիազի անուն երկու զրահաւորներու շինութեան համար կատարուող ազգային հանգանակութեան։

— Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց Նախարարաց Խորհուրդին որոշումը՝ ամսաթոշակներու բարեփոխման մասին։

— Մեծ-Եպարքոսը շրջաբերականով մը ծանոյց ամէն կողմ՝ զրկել երկու տեղէ ամսաթոշակ առնողներու ցանկը, վասն զի ասկէ վերջը երկու տեղէ ամսաթոշակ պիտի չտրուի։

— Ծովային ու ցամաքային սպաներուն իրենց աստիճանէն աւելի տրուած ամսաթոշակները պիտի դադրին։

— Ոստիկանութեան նոր նախարար Մանիասզատէ Ռէֆիք պէյ հրաժարեցաւ այդ պաշտօնէն։ Քաղաքապետ Զիվէր պէյ փոխանորդաբար պիտի վարէ ոստիկանութեան նախարարութիւնը։

— Ելմտական նախարարութեան խորհրդական անուանուեցաւ Մահմուտ Էսատ էֆ.։

— Ատանայէն Միութեան և Յառաջդիմութեան Ընկերութիւնը կը հեռագրէ թէ տեղւոյն կուսակալ Փաքիր փաշա հրաժարած է և Կ. Պոլիս կուգայ։

— Հեռագրական ու թղթատարական նախորդ վերատեսուչ Աթըֆ պէյ, ասկէ առաջ իր պաշտօնին ձեռնարկելու համար Կ. Պոլիս եկած ատեն, Միութեան և Յառաջդիմութեան Ընկերութեան միջոցաւ Սելանիկ վերադարձուեր է, իբրեւ անկարող այդ պաշտօնը վարելու։ Կ'ըսուի թէ Աթըֆ պէյ Ժէօն-Թուրքերու դէմ ժուռնալներ գրած է Կ. Պոլիս։

— Կ'ըսուի թէ Պէրլինի օսմ. դեսպան պիտի կարգուի Ահմէտ Ֆէվզի փաշա, Բեդերսպուրկի՝ Թէվֆիք փաշա և Բարիզ՝ Նաում փաշա։

— Ելմտական նախարարութեան Խորհուրդը բոլորովին ջնջուեցաւ. անոր տեղ պետական պաշտօնատուներու հաշուակալներէն յանձնաժողով մը կազմուած է։ Ելմտական պաշտօնատուներուն մէջ չորս հաշուակալութիւններ պիտի կազմուին՝ հասոյթներու, ծախքերու, հանրային պարտքի և [illegible]. ամէն մէկը օգնական մը ու դիւաններ պիտի ունենան։

— Նախորդ վարչութեան օրով երկրագործական մէկ քանի լրագիրներու յատկացուած դրամները այլ եւս պիտի չվճարուին։

— Օսմ. Յառաջդիմութեան և Միութեան Ընկերութիւնը նկատելով որ կարգ մը անշնորհք անձեր բարեկրթութեան հակառակող ընթացքներու մէջ կը գտնուին և նկատելով որ սահմանադրական Պետութեան մը մէջ ամէնէն կարեւորն է հանրային անդորրութեան պահպանումը, ուստի կը ծանուցանէ թէ նոյն Ընկերութեան դիմումին վրայ, Կայս. կառավարութիւնը ծովի ու ցամաքի վրայ զինուորական շրջուն պահակախումբեր կազմակերպած է, որոնք ոստիկաններու հետ կը պտտին։ Հանրութիւնը պարտաւոր է հնազանդիլ այդ պահակախումբերուն կողմէ ըլլալիք առաջին ազդարարութեան. անսացողները օրինական պատժոյն պիտի ենթարկուին։

— Ընկերութիւնը անտեղի և ցաւալի կը գտնէ Նաւահանգստի վերատեսչութեան առաջին քարտուղար Ալի պէյի նկատմամբ ժողովուրդէն ոմանց ընթացքը՝ Իզզէթի փախուստը իբրեւ թէ արգիլելու նպատակաւ եղած ցոյցերուն առթիւ։

— Սէլիմիէի համար ամէն ուրբաթ Խլվաթի գանձէն տրուած 2988 դրուշը այլ եւս պիտի չվճարուի։

— Գաղթականներու յանձնաժողովը ջնջուեցաւ. անոր գործերը յանձնուեցան ներքին գործոց նախարարութեան։

— Դատական քննիչի պաշտօնները, գաւառներու և Կ. Պոլսոյ մէջ ջնջուեցան։

—Նէճիպ Մելհամէի համար ծանուցուեցաւ թէ Աւստրիոյ դեսպանատունը փախած է, սակայն հիմա կ'ըսուի թէ Եէնիքէօյի մէջ անոր տունը հսկողութեան տակ է ոստիկանութեան կողմէ։ Նէճիպ Մելհամէի կինը մէկ քանի օրէ ի վեր յաճախ աւստրիական դեսպանատունը կ'երթայ, տանը մէջ մեկնելու պատրաստութիւններ կը տեսնուին։ Նէճիպ Մելհամէ նախապէս իր գնած շոգենաւակին դրամին մէկ մասը վճարած չըլլալով, ասոր տէրը նաւահանգստի վերատեսչութեան դիմեր և խնդրեր է շոգենաւակը հսկողութեան տակ առնել։ Նոյն վերատեսչութեան պաշտօնեաները հարկ եղածը ի գործ դրեր են։

—Պատերազմական նոր նախարար Ռէճէպ փաշա ուրբաթ օրը Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

—Թահսին փաշա վաղը իրիկուն հոս կը հասնի։

—Սէրվէթը Ֆիւնուն կ'ըսէ թէ Վանայ քաղաքական յանցաւորները տակաւին արձակուած չըլլալու մասին ձեռնհաս պաշտօնատունէն տեղեկութիւն առնուած է որ անոնց մէկ քանիին քաղաքական ու պարզ ոճիրները իրար խառնուած ըլլալով, այդ մասին հարկ դատուած է քննութիւն կատարել, ինչ որ տեղի կ'ունենայ մէկ քանի օրէ ի վեր։

—Նախորդ սպարապետ Ռիզա փաշա՝ իր անունով Պանքայի մէջ պահուած 110,000 ոսկիէն 100,000 ոսկին ելմտական նախարարութեան յանձնած է։

— Պետական Խորհրդոյ քաղաքային ճիւղին անդամ Աբրահամ փաշա արդէն Ծերակոյտի անդամ ըլլալուն հրաժարած է Խորհրդոյ ճիւղի անդամակցութեան պաշտօնէն։ Սաատ Սալիհ փաշա ալ հրաժարած է։

— Գաղթականներու յանձնաժողովը լուծուած ըլլալով, անդամներէն Վասիֆ պէյ Պետական Խորհրդոյ անդամ ընտրուած է։

— Մուլքիէթի վարչութեան կողմէ Թոփխանէի Ամիրէի նախորդ վերատեսուչ Զէքի փաշայի տրուած կալուածներուն առժամեան արժէքը թէեւ 70,605 ոսկի է, բայց իրականին մէջ 150,000 ոսկի կ'արժէ։ Զէքի փաշա որ այս ամէնը 4340 ոսկիի գնած է, այսօր զանոնք Պետական Գանձին վերադարձնել փափաքելուն, Թանին կը մաղթէ որ միւս փաշաներն ալ օրինակ առնեն անոր ընթացքին։

— Խասեքիի կանանց հիւանդանոցին դեղավաճառ Գասպարեան էֆ. պատրաստակամութիւն յայտներ է պատուէր 30 % զեղչով տալ այդ դեղերը։ Թանին այս առթիւ կը յիշէ թէ ցարդ առնուած 30 %ը քաղաքապետ Րէշիտ փաշայի կը տրուէր։

— Թէքիրտաղի հայ հայթայթիչներէն Սամսոն, Սուլէյման և Յակոբ, ասկէ առաջ նախորդ ծովային նախարարին ամսական 350 ոսկի կաշառ տալով, 147 տրամնոց իւրաքանչիւր հացի գլուխ 15 տրամ զեղչեր են, որով հինգուկէս տարուան շրջանի մէջ հաց ստացողները 52,708 ոսկի վնաս մը ենթարկուած են։

— Պատերազմական նախարար Արիֆ փաշա իսկոյն գործի սկսելով, նախարարութեան պիւտճէն պատրաստելու համար մասնաւոր յանձնախումբ մը կազմած է։

— Ծովային նախարարութեան ժողովոյ նախագահ Մէհմէտ Մուզաֆֆէր փաշա պաշտօնանկ եղած է։

— Չորս հարիւրէ աւելի Պուլկար յեղափոխականներ անցեալ օր Սելանիկի կառավարական պաշտօնատունը դիմելով զէնքերնին յանձնեցին։

— Կ. Պոլսէն կը գրեն վիեննական թերթերուն.—

Իզզէթ փաշա 30,000 ոսկի ծախսած է իր փախուստը դիւրացնելու համար զնած նաւին եւայլն։ Իր ընտանիքին և իր քարտուղարին Բէշիր պէյի հետ փախած է, իր հետ տանելով երկու միլիոն ոսկիի չափ գումար մը։

— Ժէօն-Թուրքերու քոմիտէն այս պահուն կ'աշխատի Վեհ. Սուլթանին 20,000ի չափ անձնապահ զօրքը հեռացնել Եըլտըզի մերձակայ զօրանոցներէն կամ նուազեցնել անոնց թիւը, տապալման վտանգ մը համարելով զանոնք, և վստահացնելով Վեհ. Կայսրը թէ Սահմանադրական Պետութեան և ժողովուրդին մէջ, ամէն վտանգէ զերծ է այն Վեհապետին անձը, որ սահմանադրութիւնը պարգեւեց ազգին և զայն ամուր բռնելու համար ամէն օր նոր ապացոյցներ կուտայ։

— Բ. Դրան շրջանակներու մէջ կը հաստատեն թէ Վեհ. Կայսրը, Տէրութեան ելմտական կացութիւնը բարւոքելու նպատակով, չորս միլիոն ոսկի նուիրած է։

— Քրէտի Լիոնէի Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի ճիւղերը գոց պիտի ըլլան օգոստոս 2/15ի շաբաթ օրը։

ՄԱԶԵՐՈՒ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
Eau Avellane
ՏՕՔԹ. Բ. ԹԷՕՏՕՐԻՏԷՍ ՊԱԼԱՇ
ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿՈՂՄԷ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԱԾ
Պատրաստուած
Գիմիագէտ ԼԷՈՆ ԻՐԻՆԷԻՒԻ կողմէ
Արծաթ շքադրամ և պատուոյ վկայական ստացած Աթէնքի 1903ի միջազգային ցուցահանդէսի մէջ

ԱՎԷԼԱՆԻ ՋՈՒՐԸ, գլխու մազերուն, պեխերուն, մօրուքին բնական գոյնը կը վերահաստատէ աստիճանաբար և ամէն երանգներով, և երիտասարդական թարմութիւն ու փայլ կը շնորհէ, մազերուն արմատը զօրացնելով և հերաթափութեան առաջքը առնելով։

ԱՎԷԼԱՆԻ ՋՈՒՐԸ մորթին վրայ բիծեր չի ձգեր. իւղոտութիւն չունի։

ԱՎԷԼԱՆԻ ՋՈՒՐԸ երկու գոյնով է. շագանակագոյն և սեւ։ Իւրաքանչիւր սրուակի մէջ բացատրուած է գործածութեան եղանակը յատուկ հրահանգով։

ԱՎԷԼԱՆԻ ՋՈՒՐԸ կը ծախուի Բերայի մէջ Պօն Մարշէ, Գալաթիա՝ Հիսարէնլի [illegible] վաճառատունը, Թիւնէլի մօտ, Պոլիս՝ Գասապեան և Բէազիտ պէյի դեղավաճառանոցները ու բոլոր գլխաւոր դեղարանները, Բարիզ՝ Պ. Ա. Օթթաւ վարսայարդարի խանութը, Բաթիլիօն փողոց, Ռէշթ (Պարսկաստան)՝ Պ. Պ. Մուրատեանս, Գահիրէ՝ Մաթիոլի։

ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Թեօսոր Սթաւրաքի, Բերա Մեծ Պողոտայ, թիւ 146։ 25—4
Իւրաքանչիւր շիշի գին 25 դահեկան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՏԵՂԱՊԱՀ Ս. ՀՕՐ ՊԱՇՏՕՆԸ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԱԾ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐ

Երէկ հետեւեալ պաշտօնական ծանուցագիր հաղորդուեցաւ Տեղապահ Ս. Հօր.

Բարձրաշնորհ Տէր.

Մայրաքաղաքի Պատրիարքը հրաժարական տուած ըլլալով, Ձեր Սրբազնութիւնը Պատրիարքական Տեղապահ ընտրուած էր Պատրիարքարանի Կրօն. և Քաղ. ժողովներու կողմէ՝ հաւաքական թագրիրով։ Այս թագրիրը Բ. Դուռը մատուցուած ըլլալով, Ձեր Սրբազնութեան պաշտօնը հաստատուած ըլլալը ծանուցուած է Կայսերական թեզքերէով մը։ Զայս ի գիտութիւն կը ծանուցանենք Ձեր Սրբազնութեան։

Արդարութեան և Կրօնից Նախարար
ՀԱՍԱՆ ՖԷՀՄԻ

28 Թեմմուզ 1324

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՎԻՃԱԿԸ

ՎԱՆ

Վանէն մեր ստացած վերջին նամակէն կը քաղենք հետեւեալը.

Չորս ամիս է չուկան փակ է։ Անտանելի նեղութեան մէջ է ժողովուրդը։ Մաքսի ակլբին կառավարութիւնը կանչեր է 30 հայ հարուստներ և պահանջեր է որ գտնեն յեղ.-ները դուրս գան քաղաքէն, իսկ տեղացի փախստականները յանձնուին՝ իրենց զէնքերով։ Դ.-ները կ'որոշեն պահուիլ, և կառավարութիւնը կը սկսի ամենախիստ խուզարկութեան։ Հինգ աւագէն խուզարկութեան ատեն գետնափոր Թաղստոցէն (յաղըմ) դուրս կը հանեն Ներկ. Արամը, տեղացի չէֆ Թէօսը, Դաւիթի տերրօրիստ Տաճատը և 14 ընկերներ, որոնք կը բանտարկուին։ Կոմսը տանելով իր ընկերները դաւաճանութեան դուրս կուգայ Թաղստոցէն (ուրեք թաղուած) և 4 օր խուսափելէ ետք, ընդհարման կ'ենթարկուի, երբ կը տեսնուի մի զօրք, և ապա նոյն գիշեր 20 ընկերներով դուրս կուգայ քաղաքէն։ Խիստ խուզարկութիւնք շարունակուին են. բանտերը լեցուն են։ Սարսափելի ծեծի և չարչարանքի տակ խոստովանութիւններ են եղել և կառավարութեան ձեռքն է անցել կրկին մեծ քանակով զէնք, ռազմամթերք, ռումբեր, գործիքներ և գիւղերի ու քաղաքի ցուցակներ...

Կատարեալ սարսափը տարածուած է։ Ժողովուրդը մահամերձ է։

ԱՐԱԲԿԻՐ

Արաբկիրէն ստացուած մասնաւոր նամակները շատ գէշ կը նկարագրեն հայ ժողովուրդի վիճակը. շատ ընտանիքներ իրենց բարեկամներուն մէջէն խառնը հանելով ապուր կը պատրաստեն եղեր իրենց փոքրիկները սովամահութենէ ազատելու համար։ Վանի, Մուշի և շրջակայքի վիճակն ալ օր ըստ օրէ կը վատթարանայ։ Ինչ կ'ընեն բարեգործական ընկերութիւնները, մանաւանդ Եգիպտոսինը, որ մէկէ աւելի ջոջ աղաներ ունի իր անդամներու շարքին մէջ։ Ինչ կ'ընեն նաեւ սա մեր չէզոք հայրենակիցները, որ մինչեւ հիմա յեղափոխականներու գործունէութիւնը քննադատելէ զատ բան մը բրած չունին։ Ձեռն խաչիր արդեօք թէ երբ մարդ և երբ հայ պարտական են օգնել իրենց սովատանջ եղբայրներուն։ Մենք վստահ ենք որ յեղափոխական և գիտակից երիտասարդութիւնը, ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ գործի գլուխ կ'անցնի և հանգանակութեան ձեռնարկելով օգնութիւն կը հասցնէ Մայր Երկրին մէջ տառապող իր եղբայրներուն և քոյրերուն։

ՄՈՒՇ

Մայիս 12ին քրդերը Զօխուրի կողմերը կը սպաննեն Մշոյ քաղաքացի Մըսաուճեան Կնեալը. վրան ունի եղեր 8 ոսկի դրամ. կողոպտելէ ետքը գլուխը կը յօշոտեն։ Ոճրագործները ծանօթ են։

Մայիս 16ին Թուրք զինուորներ Սուլուխ գիւղը խուզարկելու կը ձեռնարկեն, կրակ բանալով գիւղին վրայ։ Անհետ գիւղացիները կը սկսին փախչիլ՝ ազատուելու մտադրութեամբ։ Տուն առ տուն անցնելու ատեն զինուորները կը համբուրեն գիւղի գրագիր Առաքել Կիրակոսեանին, որուն քով կը գտնուի նոր հաւաքուած սխտորի տուրքերու հաշիւն կարեւոր գումար մը։ Առաքելը կը կողոպտեն և, արգելուած մը գտնելու համար, գնդակահար կը սպաննեն, առարկելով՝ թէ ֆիդայի է ան, թշուառ մարդուն գլուխը գիւղէ գիւղ պտտցնելէ ետքը Մուշ բերին, «սպանուած ֆիդայի»ի համար վարձատրութիւն ստանալու...

Ոճրագործ Գասիմ բէկի մահուան մասին հոս տարածուած լուրերը բոլորովին անհիմն են։ Ողջ է չարագործը։ «Վ.ՏՍ.Ն»

ՔԱՂՑՐԱՀԱՅԵԱՑ ՎԱՆՔԸ

Այս վանքը ունի բաւականին վարելահողեր և գեղեցիկ անտառիկ մը։ Տարիներու ընթացքին մէջ տասնք ճանչցուած են վանքին սեպհականութիւնք։

1895ի ահաւոր կոտորածներէն առաջին Թէֆիք պէյը քանիցս փորձած է գրաւել զանոնք ու չէ յաջողած։ Սակայն երկու տարիէ ի վեր է Թէֆիօն որոշած ըլլալ կը թուի իր առաջադրեալ նպատակին հասնելու. այս առթիւ կրօնական ու Թաղական ժողովները երկար ատեն է որ այս խնդրով կը զբաղին։ Բալուցիները առաջի պէս ընդդիմութիւն ու բողոք ցոյց չեն տար, որովհետեւ պարապ բան է բողոքել Թուրք կառավարութեան դէմ և Թրքացեալ Օրմանեանի. ասոր համար խոհեմութիւն սեպած են համաձայնութեան մը գալ վիճող պէյին հետ, խոստանալով անոր 130 ոսկի չափ կաշառք։ Գարգենք թէ ինչո՞ւ կաշառք բանեց այդ դրամին։ Պէյը մեր վանքին հողերուն ո՛չ տէրն է և ո՛չ ալ իրաւունք ունի մեր մալը մեզի ծախելու,— եթէ երբեք ստա ծախի խնդիր մըն ալ պէտք կար, պէտք է որ այդ ատեն ունենար ուղղակի կառավարութեան հետ և ո՛չ թէ յափշտակողին. այս գիտենք. բայց եթէ մերիններն առած այդ քայլը ժամանակին խոհեմութիւնը կը սեպենք, հապա ինչո՞վ արդարացնենք Նիւ-Եորքաբնակ մէկ քանի պարոններուն ընթացքը որ այսպիսի կարեւոր ու հասարակական խնդիր մը խմբութեններուն եւ խորհրդակցութեան առարկայ կ'ըլլայ և այդ 5-6 հոգինոց խմբակը կը նկրտի յաւակնութիւն համեղ Թերթերու մէջ ու ժողովի հրաւիրել Բալուցին։ Ժողովը որ տեղի ունեցաւ, մօտաւորապէս 300 հոգի Նիւեօրքաբնակ Բալուցիներէն քանի հոգի ներկայ էին. ամբողջ խօսքի ներկայի մը, որ կ'ըսէր թէ ընդամէնը 25 հոգի էին և անանցնէ մեծամասնութիւնը գործին լաւ չանեցաւ. հիմա կը հարցնենք՝ այդ ժողո՞վն էր որ Բալուցիներու հաւաքական կամքը պիտի ներկայացնէր. զրական պատասխանը կը թողունք ընթերցող հասարակութեան և ի մասնաւորի Բալուցիներուն։

Արդ, մենք կոչ կ'ընենք Նիւեօրքաբնակ բոլոր Բալուցիներուն, որ այս գործին յաջող ելք մը տալու համար գործի սկսին այսպէս.

1. Գրել քաղքի ու գիւղի անհատներուն որ գիւղացիները նէրքին ժողով ունենան։
2. Այդ ժողովը ընտրելու է իր ներկայացուցիչը։
3. Որոշել ժողովի օրը և տեղը։
4. Որոշուած ժամուն ներկայ ըլլալու են բոլոր ներկայացուցիչները։
5. Ներկայացուցիչները իրենք իրենց մէջէն ընտրելու են միայն ներկայացուցչական ժողով մը, որը սկսելու է գործել։

Մեր համոզումով այսպիսի մարմին մը կրնայ է Բալուցիներուս փառատուութիւնն ու ամենկցութիւնը վայելել, այլապէս չենք վստահիր։

Հայրենակիցնե՛ր, զգուշացէք դամէ ստար պահանջնելէ մէկ բան — վստահելի մարմին մը։

ԲԱԼՈՒՑԻՆԵՐ
(30 ստորագրութիւն)

20 Մարտ 1908
Նիւ-Եորք
(Երիտասարդ Հայաստան)

ՆԱՄԱԿ Վ. ՄԱԼԷԶԵԱՆԷՆ

Պատ. Խմբագրութիւն Արեւելքի.

Երէկի Թղթատարը յանձնեց մեզի Արեւելքի վերջին Թիւերը՝ որոնց ամբողջ կը սպասէինք։

Ասկէ առաջ, յաճախ, չի քակտած կը մնային և գրասեղանին վրայ կը չէզոքանային։

Ազատ երկիրներու մէջ ազատօրէն ապրող Հայերու համար տանջանք մըն էր կարդալ Պոլսի Թերթերը. ինչ սիրտի ներգործ և ինչ զայրոյթի պատճառ։

Այս անգամ, ձեռքէ ձեռք խլեցինք։ Ազատութենէ խօսքերը կը վերադարձնեն մեզ մեր հեռաւոր սիրելիներուն մօտ, որքան ալ այդ խօսքերը դեռ պահած ըլլան քիչ մը երէկի սարսափելի ժամանակի յիշատակը։

Մօտէն, ինչպէս նաեւ հեռուէն, ազատութեան համար տառապած ու պայքարած, խանդավառօրէն, եթէ ոչ անձնապահօրէն, կը ծափողջունենք Օսմանեան Սահմանադրութեան վերահաստատումը, և, ծովերուն վրայէն, կ'երկնցնենք մեր եղբայրական ձեռքերը ձեր չկթոտակերծ ձեռքերուն, գոչելով ձեզի հետ.

Կեցցէ Ազատութիւն։

Ձերդ
ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷԶԵԱՆ

«ՌԱԶՄԻԿ»ԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հաւաստի աղբիւրէ կ'իմանանք թէ Հին Հնչակեան Կեդրոնը դիմումներ կ'ընէ Իսլամ Սաղանէտանի, ընդունելով Փարիզի Քօնկրէին որոշումները, յայտարարելով միանգամայն թէ սխալ մը գործած է ինք՝ մերժած ըլլալով մասնակցութեան նախկին հրաւէրը։

⁂ Զարեհ Դօլեանի ծանօթ խնդրոյն առթիւ եգիպտական ատեանները կէս-պաշտօնական ձեւով ծանուցած է թէ «պիտի չշարունակէ Թուրք ատեանութեան յանձնել այն Հայերը՝ որոնք երկրին խաղաղութիւնը կը վրդովեն և հարուստ Հայերէն սպառնալիքով դրամ կը պահանջեն»։

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երէկ, Պատրիարքարանի մէջ, Տեղապահ Սրբազանին նախագահութեամբ, երեսփոխանական ընտրութիւններու գործադիր յանձնաժողովը նիստ գումարեց, որուն ներկայ էին Տ. Տ. Ղեւոնդ Դուրեան և Գրիգորիս Պալաքեան Վրդ.ները և Տօքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան, Տիգրան էֆ. Մանուկեան և Բարթող էֆ. Թէլեան։ Նախ նկատողութեան առնուեցան Թաղերէ ղրկուած ընտրողներու ցանկերը և կարծիքներ փոխանակուեցան։ Կարգադրուեցաւ նաեւ այն շրջաբերականը՝ որով կը յանձնարարուի գաւառներու առաջնորդներուն՝ անմիջապէս Գաւառական ժողովի նիստ կազմել և Երեսփոխանական ժողովի անդամները ընտրել, կամ իրենց տեղէն կամ Պոլսէն, իբր ներկայացուցիչ։ Իսկ եթէ կան գաւառներ՝ որոնք գաւառական ժողով չունին, փութան Սահմանադրութեան համաձայն կազմել ժողովը և կարեւորը անօրինել։ Յանձնաժողովը առաջիկայ չորեքշաբթի օր տարեկան նիստ պիտի գումարէ։

«ՀԱՄԱՅՆՔ», ԹԷ «ԱԶԳ»

Սթամպօլ կը հրատարակէ Համամճեան ստորագրութեամբ նամակ մը, որ կ'առաջարկէ ալ Հայ ազգը չկոչել «համայնք» բառով, ինչ որ «ընկերութեան (communauté) նշանակութիւն ունի, մինչդեռ «Հայութիւն»ը «Ազգ» մըն է։ Նամակագիրը անդրադառնալով նաեւ Սթամպօլի անցեալ ուրբաթ օրուան թիւով գրած «Հայ կաթոլիկ ազգ» բառաձեւին, գիտել կու տայ թէ «Հայ կաթոլիկ ազգ» գոյութիւն չունի, այլ Հայ Ազգ մը միայն։ Սթամպօլի խմբագրութիւնը համաձայնութեամբ կ'ընդունի այս դիտողութիւնը, կոչում ընելով սրբագրել հին վարչութեան բառարանը։

Ի՞ՆՉ ՄԱՐԴ ԷՐ ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Թէեւ ժամանակին չէր գրուած, բայց բերնէ բերան ամէն մարդու լսած պատմութիւնն էր Օրմանեանի հետեւեալ ճիւաղային դաւադրութիւնը։ Լա Հէյի Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին առթիւ, կարգ մը ազգ. անուանի գործիչներ դիմում բրած և խնդրած էին որ Թուրքիոյ Հայերու ազատութեան խնդիրն ալ նկատի առնուի։ Դեսպանախորհուրդը սկզբունքով պատրաստակամութիւն ցոյց կու տայ այդ առաջարկին, բայց Օրմանեան որ չէր սիրեր Հայուն օգտակար որ և է բան, հեռագիր մը ուղղելով Դեսպանախորհուրդին, կը յայտարարէ թէ Թուրքիոյ Հայերու գործին ի՛նք միայն պատասխանատու է և խնդրոյս ո՛չ մէկը իրաւունք ունի որ և է դիմում ընելու. և ասիկա՝ այդպիսով համար Դեսպանախորհուրդին ձեռք առնելիք միջոցները։ Լսած էինք ժամանակին թէ՝ Օրմանեան այս վատութիւնը գործած էր՝ յաջողցնելու համար իր անձնական մէկ շահադիտութիւնը։

ՕՍՄ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻՒ ՏՕՆԸ

Գ. Զօհրապ էֆ.ի հետեւեալ նամակը հրատարակուած է Թուրքերէն Թերթերուն մէջ, այդ Ակումբին կազմակերպման ու գործունէութեան նպատակը ճշդող.—

Գրած էիք թէ մէկ քանի հայ վաճառականներու կողմէ մտադրութիւն կայ Ակումբ մը կազմելու, որ պիտի զբաղի հայ վաճառականներու շահերը պաշտպանելու խնդրով։ Ասոր մէջ սխալ մը կայ. կազմուած Ակումբը Քաղաքական Ակումբ մըն է որ կը կոչուի «Մէշրութիյէթ Օսմանիէ Քիւլիւպի» այսինքն «Օսմանեան Սահմանադրական Ակումբ»։ Մեր դուռները բոլոր հայրենասէր Օսմանցիներուն առջեւ բաց են. նպատակն է Պետական Սահմանադրութեան շրջանակին մէջ՝ դարերէ ի վեր տեւող Հայ և Թուրք տարրերուն միջեւ գտնուած եղբայրութեան ամրապնդումը։ Կը խնդրենք որ սոյն բացատրութիւնք հաճիք հրատարակել ձեր պատ. Թերթին մէջ։

Յիշեալ Ակումբին Հիմնադիրներէն
ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԶՈՀՈՒՈՂ ՀԱՅ ԵՒ ԻՍԼԱՄ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՏՕՆԸ

Թուրք և Հայ ցեղերուն մէջ հինուց ի վեր հաստատուած եղբայրութիւնն՝ Սահմանադրական հիման վրայ մշտնջենական դարձնելու համար Օսմ. Սահմանադրական Ակումբը առաջին քայլ մը կազմակերպելու վրայ է։

Այս քայլին հիմնադիր մարմինը որոշած է, Ազատութեան և Օսմ. Սահմանադրութեան հաստատման նախորդող շրջանին համար մինչեւ հիմա մեռնող և զոհուող բոլոր Իսլամ նահատակներուն յիշատակին յատուկ հանդէս մը կատարելու յառաջիկայ հինգշաբթի օր, յուլիս 31, ժամը Յաչէյի (Ա. Թ.) Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին մէջ, ուր Հայ եկեղեցականութեան կողմէ յատուկ աղօթքներ պիտի կատարուին։

Քաղաքական և զինուորական իշխանութիւններուն, մամուլին, զինուորական բարձրագոյն վարժարաններուն ուսանողութեանը հրաւէր պիտի ղրկուի յատուկ պատուիրակութիւններով ներկայ գտնուելու։

Համայն Օսմ. Ազգը հրաւիրուած է այս հանդէսին։

Մանրամասնութիւնները վաղը պիտի ծանուցուին։

Օսմ. Սահմանադրական Ակումբին
ՀԻՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ

ԵՐԷԿ խմբագրատան մէջ այցելութիւնը ընդունեցինք Երուանդ Սրմաքէշխանլեանի, որ Եգիպտոսէն կը դառնայ իր ծննդավայրը, Խասգիւղ։ Երուանդ Սրմաքէշխանլեանի գրիչը աշխատաւոր մըն է 1895ի շրջանէն և իր ժողովրդական բարբառով յաջող նկարագրութիւններով սիրուած անուն մը թողած է։ 95ի միջոցները մեկնած էր Եգիպտոս, ուր նաեւ ունեցած է գրական աշխատութիւններ, մասնակցելով Շարժումի, Խաւ ուշեր և Լուսաբերի խմբագրութեանը։ Հոս պիտի նուիրէ խմբագրական աշխատութիւններու։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ պաշտօնեաներէն Միհրան էֆ. Մելիքեան և Միհրան էֆ. Զօպանեան հրաժարած են իրենց պաշտօնէն, անտեսելով հետեւեալ թերութեամբ Տեղապահ Սրբազանին։

ԻԶՄԻՐԻ ծանօթ ու պատուաւոր անձնաւորութիւններէն 250 ստորագրութեամբ շնորհագիր հեռագիր մը ուղղուած է Տեղապահ Սրբազանին, շնորհաւորող Ն. Սրբազնութեան տեղապահական պաշտօնը։ Հեռագրողները նաեւ իրենց խնդակցութիւնը կը յայտնեն Սահմանադրութեան հաստատման համար։

«**ԱԶԳԱՍԻՐԱԿԱՆ** դաշնակցութեան ակումբ»ը Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցին Խորհրդարանին մէջ քանի մը ամսուան հոգիէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմեց, որոնք պիտի աշխատին համաձայնութեամբ Պոլրգքի գերեզմանատանին մէջ թաղուած Հայ նահատակներու հողակոյտը մաքրմամբ մը օժտելու։ Յանձնաժողովը որոշեց Տեղապահ Սրբազանէն ժամադրութիւն մը խնդրել։ Փափաքելի է որ ժողովուրդն ամէն դասակարգերը առատաձեռնօրէն մասնակցին այս աղքատեալ գաղափարին իրագործման, ինչպէս վայել է և ինչպէս կը սպասուի։

ՌՈՒՍՉՈՒՔԻ Զինուորական Վարժարանի ուսանողութիւնը փոխանցած յայտնուած է մասին այցելել Կեդր. Վարժարան։

ՊԱԼԱԹԻ Հայ հասարակութիւնը խառնուրդ կը բողոքէ անխիղճ և ստիկայ մասնիչ Հրեայ Սարգիսի դէմ և անոր պաշտօնը կ'առաջարկէ, յիշեցնելով անոր վայրագ խժդժութիւնները՝ գործուած Հայերու վրայ։ Սարգիս բարեպաշտօտար պաշտօնէն եղած է արդէն։ Անտեղ չընկնար իր արդար պատիժ։ Գաւազանէ հրէշ Բեռնէյին ասոր ալ մաքրելու է իրեն։

ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ Շրջանաւարտներու Միութիւնը կը հրաւիրէ Կեդրոնական շրջանաւարտները և Գ. կարգը աւարտողները ներկայ գտնուիլ չորեքշաբթի օր, 30 յուլիս, ժամը 9ին (Թրքական) «Միութեան» տարեկան գումարումին։ Օրակարգն է. 1. Միութեան կազմութիւնը և դիւանի ընտրութիւնը։ 2. Միութեան Նպատակը։ Գումարումը տեղի պիտի ունենայ Ազգ. Կեդր. Վարժարանի ամփիթատրոնին մէջ։

ՊԱԼԱԹԱՆ ազգ. վարժարանին նախկին ուսուցիչները գումարում մը կատարեցին կիրակի օր, և 35 տարիէ ի վեր գոյութիւն ունեցող Խորէնեան ընկերութիւնը վերակազմեցին։ Այդ ընկերութիւնը 12 տարիէ ի վեր դադրած էր։ Հիմնադիր ժողովը, քառասուն հոգիէ բաղկացած, իր մէջէն քուէարկութեամբ ընտրեց հետեւեալ անձերը, իբր Տնօրէն-Խորհուրդի անդամ.— Տեարք Բենիամին Թէլլեան, Տօքթ. Խաչիկ Գարամանեան, Լեւոն Ներսէսեան, Մանիկ Գարաճեան, Յակոբ Գարամանեան, Գարեգին Բոսնալըգեան և Արշակ Համամճեան։

ՕՐՄԱՆԵԱՆԻ վրայ Նոյէ Ֆոայէ Բրեւ կը գրէ.— «Յաւաջիկամսերը Հայերը սարրիբել ի վեր կը պաշտպանէին զայն թէ չարաչար վաստ հասցուած է եկեղեցական և ազգային գործերու մէջ Հայոց ինքնավարութեան, որպէս զի Սուլթանին աչքը մտնէ։»

ՏՕՍԵԱՆ Յարութիւն պէյի գետին մը շնորհուած էր Այ-Սթեֆանոսի կողմը, ի վարձ նոր դրամի պատրաստութեան համար մատուցած անոր ծառայութեան։ Այդ գետինը շնորհուած էր երջանկայիշատակ Սուլթան Մահմուտի կողմէ։ Յարութիւն պէյի զաւակներն ու Թոռները մաս առ մաս ծախած էին այդ գետինը, որով կազմուած էր Այաթէֆանոս գիւղը։ Սակայն Գասըմ Սագըզլը Մէհմէտ անուն ցածոգի լրտեսը, նախորդ ռեժիմի օրով, Յարութիւն պէյի ժառանգորդին՝ Յովհաննէս պէյի վրայ բռնական միջոցներ ի գործ դրած էր, այդ գետնին բաւական կարեւոր մաս մը իրեններուն վրայ դարձնելով։ Յովհաննէս պէյ ձեռնհաս պաշտօնատան դիմելով, կը խոստանայ մաս մը գետին յատկացնել նախրային պարտէզի, եթէ իրեն վերադարձուի բռնի գրաւուած հողը։ Սէվլէքի Ֆիւնունի կ'ըսէ թէ արդարութիւնը կը պահանջէ որ գրաւուած գետինը վերադարձուի իր տիրոջ։

ԾԱՆՕԹ ուսուցիչ Յակոբ Գուրգէնեան էֆ.ի որդին Տիար Հայկ Գուրգէն, ընթացաւարտ Կեդրոնականին, Բարիզ մեկնած է, հետեւելու համար «էքօլ տէ Բօն զ'է Շօսէ»ի դասընթացքին։

ՄԵԿՆՈՒՄ.— Նիկոմիդիոյ Ռեժիի մասնաճիւղին մէջ հաշուակալ Լեւոն էֆ. Ամատունի, որ Սահմանադրութեան առթիւ մայրաքաղաքս եկած էր, երէկ վերադարձաւ իր պաշտօնատեղին։

ԿԵԴՐ. ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈԼԷՃ, ԱՅՆԹԱՊ

Գոլէճիս ԼԳ. տարին կը սկսի Սեպտ. 9, 1908 (Ն. Տ.)։ Կ'ակնկալուի թէ նոր ննջարանը և նոր ընթացարանը գործածուելու պատրաստ պիտի ըլլան այս տարի։ Ուսանողութեան տարեթոշակը, 2 Օսմ. ոսկի, Նախապատրաստականին և 3 Օսմ. ոսկի Գոլէճին համար, և 8 Օսմ. ոսկի գիշերօթիկներու ծախքերուն համար։ Ուսանողութեան թոշակին ամբողջ և գիշերօթիկներուն թոշակին կէսը կը պահանջուի Սեպտ.ին գոլէճ մտնելու ատենը և գիշերօթիկներուն թոշակին մնացորդը Յունուարին։ Բոլոր նոր ուսանողները կ'ընդունուին քննութեամբ, եթէ հաւանականին համար մասնաւոր կարգադրութիւն չըլլայ։ Մուտքի քննութիւնք տեղի պիտի ունենան Սեպ. 2-8 ըստ հետեւեալ ցուցակին.

Դշ. Սեպ. 2, ժամ. 8 (Ը. Ե.) Թուրքերէն (բոլոր կարգերուն)։ Եշ. Սեպ. 3, ժամ. 8 Հայերէն, Արաբերէն (բոլոր կարգերուն)։ Ուր. Սեպ. 4, ժամ. 8 Անգլիերէն (բոլոր կարգերուն)։ Շբ. Սեպ. 5, ժամ. 8 Հին Կտակարան և Քրիստոսի կեանքը։ ժամ. 1.30 Պատմութիւն Թուրքիոյ։ Բշ. Սեպ. 7. 8 Մատ և Է. կարգի Աշխարհագրութիւն։ Ժամ. 3.30 Պատմութիւն Հայոց։ Գշ. Սեպ. 8, ժամ 8 Մատ և Զ. կարգի Թուաբանութիւն։ Ժամ. 10 Ցամաքաչափ Պատմութեան (Է. կարգ)։ Ժամ. 1.30 Է. և Ը. կարգ Ալճեպրա։

Այն ուսանողները որոնք ներկայ չեն գտնուիր որոշուած ժամանակը իրենց մուտքի քննութիւններուն համար, պարտին վճարել մէկ մէճիտ, ուրիշ օր մը կատարելու համար քննութիւնը։ Փափաքելի է որ, որչափ կարելի է, բոլոր ուսանողները վճարեն իրենց պարտքերը և ընդունին իրենց կարգի տոմսակները և գիրքերը Սեպտ. 9էն առաջ։ Գոլէճին դրամատունը բաց պիտի ըլլայ այդ նպատակաւ Սեպ. 5, 7 և 8։

Նախագահին Ամերիկա բացակայութեան ատեն բոլոր խնդիրները, առաջարկութիւնները և ուրիշ թղթակցութիւնները պարտին ուղղուիլ առ Տնօրէնն, Վեր. Ֆ. Ֆ. Կուտաէլ, Այնթապ։ 6—1

ՆՈՐ ԾԱՂՐԱԹԵՐԹ

ԿԱՎՌՕՇ
ԿԱՎՌՕՇ
ԿԱՎՌՕՇ

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԻԿԻ

Եր. Թօփալեան (Կավռօշ) և Դր. Թէրզեան (Բ. Լռուբինեան) ԾԱՂԻԿԻ զոյգ մը խմբագիրները այս հինգշաբթի օրուընէ սկսեալ պիտի հրատարակեն Նոր Ծաղրաթերթ մը, որուն արտօնութիւնը երէկ ելաւ։

Այս Ծաղրաթերթը պիտի զարդարուի շատ աւելի փայլուն ծաղրանկարներով, մեծ Հայ ծաղրանկարիչին գրչէն ելած և պիտի հրատարակուի չորս փոքրադիր էջի վրայ՝ փոխան երկուքի։ Միշտ առատ փաշալ, միշտ նոյն ուղղութեամբ, միշտ նոյն սկզբունքներով։

ԿԱՎՌՕՇ
ԾԱՂՐԱԹԵՐԹԻՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆ Է
ԽԱՅԹԵԼ
ԿԾԵԼ
ԾԱՂՐԵԼ

և սխալականութիւն չընել. Եր. Թօփալեանի և Դր. Թէրզեանի մնացած է խիստ ծանօթ խայթող գրիչ մը որ իր վառազանին յարձակումները պիտի ընէ բոլոր անոնց դէմ որոնք... գիտեն արդէն ըրածնին։

Յաջողութիւն կը մաղթենք մեր զուարթ պաշտօնակիցներուն, որոնք արդէն պէտք չունին այս մաղթանքին։

Ուրեմն ԿԱՎՌՕՇը հինգշաբթի օր։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 10 օգոստոս.— Օսմ. Միացեալին նոր մէկ բարուոքումէն նպաստաւորեալ, Սակարանը լաւ տրամադրութիւններ ցոյց տուաւ։ Օսմ. Միացեալը 94.85 բացուեցաւ։ Ռիօ Թինթոյի անկման բարձրացումն ալ աւելի եւս ամրապնդեց ընդհանուր հակումը։ Օտար արժեթուղթերը հանդարտ են, սակայն հաստատուն։ Ռիօ Թինթօ 1786 փակուեցաւ։ Պղինձը կը շարունակէ բարձրանալ՝ 62.75։ Պալիա Գարաստարն անփոփոխ՝ 447։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ շատ գործ չկայ «ապլիդասժ»ի արժեթուղթերու համար. ամերիկեան արժեթուղթերը նոր բարձրացում չունեցան։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթղթերուն գները լաւ են։

ՓԱՐԻԶ.— Պ. Քլէմանսօ, որ կ'ուզէր Օր. Ֆալլիէռի հարսանիքին ներկայ գտնուիլ, Քարլսպատ ուղեւորեցաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանը ընդունեց նախագահութիւնը այն յանձնաժողովին որ հանգանակութիւն պիտի կատարէ Զաքէլինի օդանաւերը վերաշինելու համար։ Իշխանը ջերմագին հեռագիր մը ուղղեց Զաքէլինի կոմսին։

ԹՈՒԼՈՆ.— Լեոնի նախկին կառավարիչ Զէտ զօրավար մեռաւ Թուլոնի մէջ այս առտու։

ՍԱԼՈՆԻԿ.— Ըսկիւպի մէջ երէկ երկու մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ։ Հարիւրաւոր տուներ այրեցան։ Հրդեհը կը շարունակէ։ Ասոնց մէկ մասը ապահովագրուած գտնուած ընկերութեանց։

ՊԵՐԼԻՆ.— Էօյլէնպուրկի իշխանին հիւանդութիւնը բաւական ծանրացաւ։

ՓԱՐԻԶ.— Այս առտու կատարուեցաւ Հանրապետութեան նախագահին աղջկան՝ Օր. Ֆալլիէռի քաղաքային ամուսնութիւնը նախագահութեան ընդհանուր քարտուղար Պ. Լանի հետ։ Կրօնական պսակն ալ կատարուեցաւ Մատլէնի եկեղեցին մէջ, կէս օրին։ Ներկայ էին բոլոր նախարարները և բոլոր դեսպանները, որոնց մէջ էր նաեւ օսմ. դեսպան Մունիր փաշա։

ՀՌՈՄ.— Այսօր մեծ հանդէսով կատարուեցաւ Պ. տը Բուտրնի յուղարկաւորութիւնը։ Իտալիոյ Թագաւորին կողմէ ներկայացուցիչ կար։ Ֆրանսայի ու Անգլիոյ դեսպանատանց գործակատարներն ալ Պ. Ֆալլիէռի և Էտուարտ Է.ի կողմէ։

ԼԻԶՊՈՆ.— Ալեմթեժոյի անտառները կ'այրին։ Հարաւային ճեմրլեթի կառախումբը, երէկ, կրակին ամենէն սաստիկ պահուն բոցերուն մէջէն անցաւ։ Բազմաթիւ ուղեւորներ ծանրապէս վիրաւորուեցան։

ՔԻԼ.— Երէկ երկու ընդհարում մը տեղի ունեցաւ ուղեւորներու և վաճառական երկու կառախումբերու միջեւ Ֆլէնսպուրկ-Ռոմանհօֆի գիծին վրայ, տասներկու ուղեւորներ մեռան և շատեր ալ վիրաւորուեցան։

ՀԱԶՈՒԱԴԷՊ ԱՌԻԹ

ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴՈՑ ԵՒ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԱՅՐԵՐՈՒ

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

ԱՅՍ ՄԻԱԿ ԵՒ ԿԱՐՃ ԱՌԻԹԷՆ

Վերջնական փակում hաշիւներու՝ կօշիկեղինաց ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ վաճառատան։

Ղալաթիա, Գարաքէօյ, Փօղաչաճիլէր դէմ Թ. 11

Սոյն Վաճառատունը որոշած ըլլալով վերջնականապէս գոցել կօշիկի գործառնութիւնները, կը ծանուցանէ Հասարակութեան թէ Վաճառատան մէջ գտնուած ամբողջ ապրանքները աներեւակայելի զեղչով մը պիտի վաճառէ, Ուստի, անոնք որ կ'ուզեն այս միակ առիթէն օգտուիլ, թո՛ղ փութան հո՛ն, ո՛ւր պիտի գտնեն ընտիր, տոկուն և ճկուն ամէն տեսակ կօշիկներու, կրկնակօշիկներու եւն. եւն. մեծ մթերք մը, ամէն տարիքի և հասակի յարմար։ Թէ՛ փոքրաքանակ և թէ մեծաքանակ կը վաճառուին, մանաւանդ մեծաքանակ գնողներուն հետ կրնայ յարմարիլ մասնաւոր պայմաններով։ Հազուադէպ առիթ մը գործի մարդոց և ընտանիքի հայրերուն։

Սոյն Վաճառատան մէջ գտնուած կարասիները (ամբողջ ցուցափեղկերը), որ գործին արդիւնքը կը պատկանին, պատրաստ է չափաւոր գինով մը յանձնել Վաճառատան հետ մէկտեղ՝ փափաքողներուն։ 10—7

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Յուլիս 28/10 Օգոստոս

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4%	Օ. Ո.	103 32
Ամենէն բարձր գին	»	— —
Ամենէն վար գին	»	— —
Ռումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	175 ¼
Ամենէն բարձր գին	»	— —
Ամենէն վար գին	»	— —

ԲԱՑՈՒՄ Յուլիս 29/11 Օգոստոս

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4%	Օ. Ո.	103 25
» » » ժամը 6ին	»	103 24
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	174 ¾
» » ժամը 6ին	»	174 ½
Քարտ կ. Պոլսոյ	»	435 —
Անատ. Երկթ. Պարտք. Ա. սէրի	»	523 —
» » » Բ. սէրի	»	520 —
» » բաժնեթղթ.	Ա. Ո.	15 20
Շիրքէթի Խայրիէ	»	38 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	3 50
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 —
Օսմ. Ծխախոտ		19 30
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		8 —
» ժուիսանս		3 85
» պարտաթուղթ		473 —
Թրամնաֆալ	Ֆր.	51 75
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		303 —
Պալիա Գարաստարն		— —
Միտիլլի Զանքա	Օ. Ո.	5 —
Նէֆթ Քէօֆա Թրամ. բժնթղթ.	»	2 —
Սալօնիքի Զանքա		134 —
Քարասու առանձնաշնորհեալ		36 —
» առաջնական		32 —
Քարտ Իզմիրի		— —
Լաւրիոն	Ֆր.	51 —
Զուրթօրա	»	18 50
Քրէտի Փոնսիէ Լիժիուեն հին		286 —
» » » նոր		249 —

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ

Ատափազարի Հայուհեաց վարժարանի բոլոր հին և նոր աշակերտուհիներուն կը ծանուցուի թէ եթէ կ'ուզեն երկաթուղիի կէս-գին տոմսակով ճամբորդել Սեպտ. 9ին, (Ն. Տ.) Դշ. օր վարժարան գալու համար, պէտք է իրենց և իրենց քաղաքին անունը հաղորդեն մինչեւ Սեպտ. 1 (Ն. Տ.), Մր. Հ. Ո. Բիթի, Պայպըլ Հաուս, Կ. Պոլիս։ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ.

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
28/10
Օգոստոս 1908

ԲԱՑՈՒՄ
ՆՈՐ ՃԻՒՂԻՆ
ՊՈԼԻՍ, 34, Փանչէ-Գափու
Մախաստան Դէրան անկիւնը

ՇԹԱՅՆ

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ

ՍԿԻՒՏԱՐ

Վարժարանին բացումը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 16ին։ Աշակերտուհի առաջնորդներ որչափ կարելի է շուտ դիմում ընելու են։ Ուզողներուն շրջաբերականներ և ուրիշ տեղեկութիւններ կը տրուին Տնօրէնութեան կողմէ, մայրաքաղաքիս անգլիական նամակատան միջոցաւ։ 15—3

ԵՓՐԱՏ ԳՈԼԷՃ

Եփրատ Գոլէճի 28րդ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Սեպ. 9ին (Ն. Տ.)։ Հաստատութիւնս երկրին պահանջներուն համաձայն և Ամերիկեան գոլէճներու հաւասար ծրագրով կրթութիւն մը կու տայ կարող և մասնագէտ ուսուցիչներու միջոցաւ։ Ունի ճոխ գրադարան մը և բնապատմական ու բնագիտական գործիքներու հաւաքածոներ։ Դպրոցի բոլոր շէնքերը կառուցուած են բարձր ու առողջապահիկ դիրքի մը վրայ։ Աշակերտներէն տարեկան 40 ոսկի կամ 2 ոսկի և կիրակուի, բաղնիքի, լուացքի, ճրագի և այլն ծախքերու համար 7 ոսկի կը պահանջուի երկու մասնաբաժնով։ Մնացորդի համար առնուած դրամը ուրիշ տեղերու բաղդատմամբ պակաս և տրուած կերակուրները աւելի ճոխ են։ Աղքատիկ ուսանողները օրուան մէջ ժամ մը դպրոցին արհեստանոցին մէջ աշխատելով իրենց ծախքերուն մէկ մասը հայթայթելէ զատ այդ ուղղութեամբ վարժութիւն մըն ալ կ'ունենան։ Տասնհինգ տարեկանէ վար եղող գիշերօթիկներու համար զատ շէնք մը յատկացուած է և մասնաւոր խնամքի ու հսկողութեան տակ կ'առնուին։ Բոլոր նոր եկող աշակերտներ պէտք է բարի վարուց վկայական ունենան հաստատութեան ծանօթ անձնաւորութեան մը կողմէ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնելու համար դիմել տեսչութեան։ 5—2

Ի Լ Ա Ն

(Բօսթա վէ Թելէկրաֆ Նէզարէթի)

Բազը խըտմէթէ ճէնապէ իւյուն լիւզումը օլան 8500 քիլօկրամ 4 միլիմէթրօ թիլուր թէլ իլէ 1360 ատէտ իզօլաթօր վէ Փամփըգա իւյուն լիւզումը օլան Ֆրէնկի վէ Թաղսիմ մաքինալարը մէվզի մինագասայա վազ գըլընմըշ օլմաղլէ թալիպ օլանլարըն իհալէ օն հիսապը իլէ թէքմինաթը նագտիէ վէ խարիճէ Տէրսաատէթ Թէճարէթ Օտասը իլէ մուգավէլէ մուհարրիրլիքինտէն մուսատտագ քէֆալէթի գավիլէի համիլէն Թելէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի մէճլիսի խարէլիւնէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլյան օլունուր։

Ֆի 28 Թէմմուզ 324

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հաւանութեան տակ տպաստանաց գաղթականներու գնեռզման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի: Պարգեւ չշահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց: Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին ութսունըհինգը պարգեւներու և ամորթիզներու պիտի յատկացուի: Ուստի սոյն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է: Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և ասոնցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ամորթի պիտի շահին: Ինչպէս կ'երեւի ստորեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նպաստաւոր պարգեւներ ալ կան: Տոմսակները զանազան ստորաբաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ: Ամբողջ տոմսակին գին նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի: Տոմսակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս թիրաժի յատուկ երեքական կարգի բաժնուած է: Ցիշեալ նպաստաւոր տոմսակները՝ մեճիտիէն 19 ղրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 72 ղրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 36 ղրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 18 ղրուշ: Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և Կամարչին գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն անմիջապէս տոմսակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմսակ գնողներուն 0/0ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն 0/0ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն 0/0ին 9. 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն 0/0ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն 0/0ին 12. առաջին թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և ելմտական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը:

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. ԹԻՐԱԺ (Մարտի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգումար.
1	600000	600000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

Բ. ԹԻՐԱԺ (Ապրիլի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգումար.
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Գ. ԹԻՐԱԺ (Մայիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Դ. ԹԻՐԱԺ (Յունիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Ե. ԹԻՐԱԺ (Յուլիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Զ. ԹԻՐԱԺ (Օգոստոսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Է. ԹԻՐԱԺ (Սեպտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ը. ԹԻՐԱԺ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Թ. ԹԻՐԱԺ (Նոյեմբերի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ժ. ԹԻՐԱԺ (Դեկտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	500000	500000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2070000

ԺԱ. ԹԻՐԱԺ (Յունվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	600000	600000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

ԺԲ. ԹԻՐԱԺ (Փետրվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	1200000	1200000
1	500000	500000
1	400000	400000
1	300000	300000
1	200000	200000
10	100000	1000000
20	40000	800000
65	20000	1300000
300	10000	3000000
750	4000	3000000
1250	800	1000000
21600	200	4320000
24000		17020000

ՀԱՍՈՅԹ

	Ոսկին 100էն
Վիճակահանութեան երկու օսմ. ոսկիի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

ԾԱԽՔ

	Ոսկին 100էն
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու Յանձնաժողովին պատկանած հարիւրին 17ը	8,500,000
Պէյլէ և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Թէմէթթիւի Բրիօրիթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներին կը ծանուցուի թէ 1908 օգոստոս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին առարած թիւ 31 կտրօնին և յուլիս 1/14ի վերջին վիճակահանութեան մէջ ամորթի շահած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին: Այդ կտրօններուն և արժէթղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է ընկերանան պորտօներ, անիւերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր շրջաբերութեան 10 օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Կեդր. մասնիկը, Ղալաթիա:

Կ. Պոլիս, 1/14 օգոստոս 10—5

* *

ԱԶԴ.— 1890ի Օսմանեան 4% փոխառութեան պարտաթուղթերու ակերուն կը ծանուցուի թէ յիշեալ պարտաթուղթերու 37րդ թիրաժը տեղի պիտի ունենայ 31/13 օգոստոսին, ժամը 10½ին, կէսօրէն առաջ, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղին, Ճըղալօղլու փողոց, Պոլիս: 5—5

Կ. Պոլիս 19/1 օգոստոս 1908

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Օգոստ. 11ին, Իմէրէթի, Սեւ ծովէն

Օգոստ. 18ին, Ժօնի, Մարսիլիայէն

Օգոստ. 25ին, Ֆրիժի, Սեւ ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Օգոստ. 12ին, Իմէրէթի, Մարսիլիա

Օգոստ. 19ին, Ժօնի, Անատ. եզերք, Պաթում և Նովորոսիսք

Օգոստ. 26ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա:

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.

» » Մարսիլիոյ » 160 »

Բ. » Բարիզի » 150 »

» » Մարսիլիոյ » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.:

Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէփի ճամբով):

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ, քարափին վրայ:

15 50—23 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերութ

Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Իսմաիլիա շոգենաւը, նաւապետ Անտէրսըն, կիրակի, 9 օգոստոս 1908 (Ը. Ն.) կէսօրին Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ երեքշաբթի, 11 օգոստոս 1908 (Ը. Ն.) կէսօրէ ետքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէա:

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Մենզալէհ շոգենաւը, նաւապետ Տամիր, օգոստ. 15ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպօլը, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Սաքըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Փորթ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա:

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան:

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—Թէմէթթիւի բրիօրիթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1902 օգոստոս 1/14ին առարած այդ պարտաթուղթերուն թիւ 19 կտրօնները ինչպէս նաև 1893 օգոստոս 1/14ի վիճակահանութեան մէջ ամորթի ելած պարտաթուղթերու մինչև յառաջիկայ 31/13 օգոստոս չներկայացուին ջնջուած պիտի համարուին: 12—11

Կ. Պոլիս, 1/14 յուլիս 1908

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ ՑՈՅՑ ՏՈՒԱԾ Է

& Medaille d'Or Paris 1889
FARINE LACTÉE NESTLÉ
Aliment complet pour les Enfants
MAISON HENRI NESTLÉ

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Իմենին կատարեալ սնունդ մը կը կազմէ. բժիշկներուն եւ մայրերուն միաձայն վճռին համաձայն

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Թանկագին սնունդ մըն է տղոց եւ տկարակազմներու համար:

50—13

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

Դրամագլուխ 130 միլիոն քուռոն, ամբողջովին վճարուած:

Պահեստի գումարներ 38,000,000 քուռոնի չափ:

ԴԻՒՐԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ամենադիւրաւ կ'ըլլան: Ցիսուն ղրուշէն վեր վճարում կ'ընդունի:

Վինըր Պանք-Ֆէրայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3: Ամեն կոյն կրնայ տոկոսին ոսկը իջեցնել կամ աւելցնել անզական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ:

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն:

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3 օր 100- 150 ոսկի գումարի համար

6 » 151- 200 » » »

10 » 201- 500 » » »

15 » 501-1000 » » »

30 » 1001 և անկէ վեր » »

Վինըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պանքին դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, աւած ատեն վճարելով տոկոսին պարունակած գումարը:

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայուած գումարը պարունակող տետրակ ալ կը յանձնէ անշահ պահասպանած սնտուկով, բայց այդ պարագային, նշանակուած խնամակալը (վէյլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու: 50—50

Խնայողական Սնտուկեն զատ, Վինըր Պանք-Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններով:

PHŒNIX ASSURANCE LD. Cº

"ՖԻՆԻՔՍ"

ESTABLISHED 1782

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ

Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և վնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով:

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով:

Ընկերութեան ճեմարանն եղած է ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՈՒՑ

Ցարդ վճարուած է առաւել քան 27000000 անգլիական ոսկի:

Ընդհանուր գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց

Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ,

Վիքթորիա խան, Պանք Օթոմանի մօտ, Ղալաթիա:

Փոխ գործակալ ի Պոլիս

Ֆինճանճըլար խան ՃԻՎԱՆ ԹԵՔԵԵԱՆ

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱՓԱԶԱՐ

Վարժարանիս նպատակն է հայ աղջիկներուն տալ միջնակարգ դաստիարակութիւն մը՝ քրիստոնեական առողջ սկզբունքներու վրայ հիմնուած, և ֆիզիքական, իմացական և բարոյական խնամոտ կրթութեամբ մը զարգացած և բարեկիրթ հայ աղջիկներ և դաստիարակուհիներ պատրաստել: Գիշերօթիկներու տարեկան թոշակն է 14 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել ուսման սկիզբը և կէսը յունուարի վերջերը: Դաշնակի դասի համար 5 կամ 3 օսմ. ոսկի կը պահանջուի, դասատուութեան թիւին համեմատ. իսկ երգեհոնի դասի համար՝ 2½ ոսկի: Վարժարանին ԻԴ. տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 9ին (Ն. Տ.) Դշ. իրիկունը: Կը խնդրուի նոր աշակերտներէն չկրկել՝ ասոնց նախապէս իմաց տալու Տնօրէնութեան: Վարժարանին նոր յայտագիրը ուզողներուն ձրի կը ղրկուի: Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի, Պալըմը Հանաց, Կ. Պոլիս, կամ Տօքթ. Ա. Գավաֆեանի, Ամերիկեան Խնամակալութեան, Ատափազար: 15—6

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոս. 2/14 եւ 1320 Սեֆեր 20 բուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նաղըլը խան, Հէզարէն փողոց, թիւ 14. Բօսֆորոթիւ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.

Պոլիս, Մ. Ի. Սաատք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Գանճէ Գարու թիւ 10:

Պոլիս, Աղտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց:

Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլեղլու, Էմին-Էօնիւ, Պանչէ Գափու Իզմիր փողոց:

Գատըգիւղ Ալեքսանդր Անաստասիադիս չուքայի հրապարակ:

Գումգաբու, Մ. Ա. Ենդրիա, Մասա համամէօր:

Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի:

Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց

Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ Ճատտէսի, թիւ 137:

Ղալաթիա, Մ. Ս. Բիրեանց, թիւ 12, Թիւնէլ խան:

Մեծ հողը, Ռէթաւլ էֆ.:

Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ:

Սան Ստեֆանօ, Քէչէճեան էֆ.:

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ:

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութեան կառախումբերու 1908 մայիս 1 (Ն. Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԳՈՆԻԱ

ԵՐԹ Կառք. 222 խառն Առ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. 221 խառն Իրկ. Ժ. Վ.
10 20	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմն.	1 32
11 02	»	Կէօքճէ Քըրք	մկն.	12 52
12 —	»	Սաբունճը Բունար	»	12 10
12 59	»	Ալայունտ	»	11 12
1 41	»	Չէքիւրլէր	»	10 23
2 40	»	Տէօյէր	»	9 35
3 09	»	Իհսանիյէ	»	8 50
3 34	»	Համամ	»	8 24
3 44	»	Կազլիկէօլ համամ	»	8 14
4 11	ժմն.	Աֆ. Գարա Հիսար	մկն.	7 43
4 31	մկն.	Աֆ. Գարա Հիսար	ժմն.	7 23
5 11	»	Պէօյիւք Չօպանլար	»	6 50
6 06	»	Չայ	»	6 03
6 51	»	Իսհագլու	»	5 10
7 15	»	Եասսըան	»	4 45
7 46	»	Աք Շէհիր	»	4 23
8 18	»	Ազարի քէօյ	»	3 43
9 —	»	Չավուշճը քէօյ	»	3 15
9 38	»	Իլկին	»	2 33
10 25	»	Գատըն-Խանը	»	1 39
11 20	»	Սէրայ-Ինի	»	12 57
11 52	»	Մէյտան	»	12 17
12 52	»	Բունար-Պաշը	»	11 12
1 30	ժմն.	Գոնիա	մկն.	10 30
Իրկ.				Առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԷՆԿԻՒՐԻ

ԵՐԹ Կառք. 122 Խառն Առ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. 121 Խառն Իրկ. Ժ. Վ.
12 —	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմն.	10 —
12 44	»	Աք Բունար	մկն.	9 18
1 24	»	Ալբու Քէօյ	»	8 46
2 4	»	Պէյլիք Ախուր	»	7 58
3 9	»	Սարիքէօյ	»	7 1
3 58	»	Պիչէր	»	6 4
4 35	»	Սազիլէր	»	5 27
5 9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5 —
6 3	»	Պօլաթլի	»	4 16
7 21	»	Մալի Քէօյ	»	2 49
8 15	»	Սինճան Քէօյ	»	1 47
9 —	ժմն.	Էնկիւրիւ	մկն.	1 —
Իրիկ.				Առտ.

ՀԱՄԻՏԻԷ - ԱՏԱՓԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառք 425 խառն Իրկ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. 425 խառն Առ. Ժ. Վ.
6 26	մկն.	Համիտիէ	ժմն.	4 44
6 44	ժմն.	Ատա-Բազար	մկն.	4 26

ԱԼԱՅՈՒՆՏ - ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ	Կռ 322 խռ. Առ.	324 խռ. Իր.
Կայարան	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Ալայունտ մկն.	1 05	11 15
Քէօթահիա ժմն.	1 25	11 35
ԴԱՐՁ	Կռ 321 խռ. Առ.	323 խռ. Իր.
Կայարան	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քէօթահիա մկն.	12 10	10 15
Ալայունտ ժմն.	12 30	10 35

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ — ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 44 Խռ. Ժ. Վ.	Թ. 46 Խռ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. ԴԱՐՁ Թ. 41 Խռ. Ժ. Վ.	Թ. 43 Խռ. Ժ. Վ.
առ. 11 —	իր. 7 58	մկն.	Քարաքէօյ կամուրջ	ժմն.	3 54	առ. 11 55 իր.
11 20	8 18	ժմն.	Հայտար Փաշա	մկն.	3 34	11 35
11 50	8 30	մկն.	» »	ժմն.	3 24	11 25
1 —	9 38	ժմն.	Բէնտիք	մկն.	2 13	10 07
1 16	9 52	մկն.	»	ժմն.	2 —	9 52
1 38	10 17	»	Թուզլա	մկն.	1 40	9 30
2 03	10 42	»	Կէպզէ	»	1 18	9 09
2 27	11 04	»	Տիլ Իսկէլէսի	»	12 48	8 35
2 39	11 15	»	Թավշանճըլ	»	12 34	8 24
3 —	11 36	»	Հէրէքէ	»	12 23	8 12
3 21	11 56	»	Եարըմճա	»	11 56	7 43
3 35	12 09	»	Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	11 44	7 30
3 47	12 23	»	Տէրինճէ	»	11 33	7 19
4 02	12 37	ժմն.	Իզմիտ	մկն.	11 15	7 03
4 27		մկն.	»	ժմն.		6 38
5 01		»	Պէօյիւք Տէրպէնտ	մկն.		6 02
5 34		»	Սափանճա	»		5 32
6 01		»	Համիտիէ	»		5 14
6 48		»	Կէյվէ	»		4 18
7 14		»	Աք Հիսար	»		3 52
7 49		»	Մէքճէ	»		3 23
8 19		»	Լէֆքէ	»		2 49
8 57		»	Վէզիր Խան	»		2 11
9 40		ժմն.	Պիլէճիկ	մկն.		1 30
9 55		մկն.	»	ժմն.		1 20
11 05		»	Քարաքէօյ	մկն.		12 30
11 49		»	Պոզիւյիւք	»		11 54
12 42		»	Ին Էօնիւ	»		11 17
1 09		»	Չուքուր Հիսար	»		10 44
իր. 1 44		ժմն.	Էսկի Շէհիր	»		10 05 առ.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Նաւանուն	Թոնօ	Նաւանուն	Թոնօ	Նաւանուն	Թոնօ	Նաւանուն	Թոնօ	Նաւանուն	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարչէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէքթօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	[illegible]	3557	Սիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2353	Հորաթիօ	1600	[illegible]	1057	Սիլվիօ	119
Արիոսթօ	2277	[illegible]	1718	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		[illegible]	1203
[illegible]	1822	[illegible]	504	Իթալօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1328
[illegible]	1264	[illegible]	3464	[illegible]	5540	Նէրօ	1938	Թ. Ուիլսըն	1546
[illegible]	4481	Էլտորատօ	1520	[illegible]	1060	[illegible]	4100	[illegible]	3827
Գէյրօ	1871	[illegible]	1847	[illegible]	1058	[illegible]	4036	[illegible]	1470
[illegible]	1837	[illegible]	954	[illegible]	2307	Օրլանտօ	1585	[illegible]	242
[illegible]	1244	[illegible]	1828	[illegible]	1700	Պալէրմօ	637	[illegible]	1914
Գոզօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
[illegible]	2729	Ֆրանչիսգօ	4582	[illegible]	2272	[illegible]	3529	[illegible]	239
[illegible]	1831	[illegible]	3060	Լիվորնօ	1648	Ռինալտօ	1553	Զէնօ	1350
Գոլորատօ	4235	[illegible]	1143	Լորէնզօ	3191	Ռոլլօ	1613	[illegible]	1290
[illegible]	2905	[illegible]	1011	[illegible]	724	Ռոմէօ	1782		
[illegible]	895	[illegible]	1695	Մարէնգօ	1273	[illegible]	36	[illegible]	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.

Թոֆիօ շոգենաւը, նաւապետ Ֆարն:

Ալէֆրօ շոգենաւը, նաւապետ Հիք:

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.

Միֆասօ շոգենաւը, նաւապետ Թորր, օգոստ. 27ին:

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՍ

Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—15

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ

Գըվըրճըգ ճիւղի լանձին մէջէր քիլօն 5 ղուրուշ 18 փարա, Անատօլը[illegible] լանձին մէջէր քիլօն 4 ղուրուշ 36 փարա:

Խազինէի Խասսայի Շահանէ[illegible] [illegible] [illegible]

Ֆի 27 Թէմուզ 324 3—1

* *

Խազինէի Խասսայի Շահանէ[illegible] [illegible] [illegible]

Ֆի 27 Թէմուզ 324 3—1

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Օգոստոս

Դշ. 30/12 Ինէպօլի, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում կէսօրէն առաջ ժամը 10ին:

Դշ. 30/12 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին:

Եշ. 31/13 Իզմիր, Պիրէա և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին:

Եշ. 31/13 Օտեսա. ժամը 4ին:

Ուր. 1/14 Սեվաստոպոլ. ժամը 10ին:

Շբ. 2/15 Օտեսա. ժամը 10ին:

Շբ. 2/15 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Փոր. Սայիտ և Աղեքսանդրիա. ժամ 4

50—24

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կռխմբ.երու երթեւեկութեան. 1908 մարտ 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ

ԳՈՆԻԱ — ԷՐԷԿԼԻ — ԲՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կայարան		Կռխմբ. 622 Ապր. եւ Ճմբ. Առտու
Գոնիա	մկն.	11 —
Գաշլըն խան		11 31
Չումրա		12 15
Արըգ Էօրէն		12 43
Մանտասուն		1 22
Գարաման	ժմն.	1 43
	մկն.	1 58
Սիտրօվա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 14
Ալաճա		4 50
Էրէյլի	ժմն.	4 15
	մկն.	4 45
Պուլկուրլու	իրիկուն ժմն.	5 —

ԴԱՐՁ Կայարան		Կռխմբ. 621 Ապր. եւ Ճմբ. Իրիկուն
Պուլկուրլու	մկն.	5 20
Էրէյլի	ժմն.	5 38
	մկն.	7 20
Ալաճա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 33
Սիտրօվա		9 11
Գարաման	ժմն.	9 32
	մկն.	9 55
Մանտասուն		10 24
Արըգ Էօրէն		10 57
Չումրա		11 30
Գաշլըն խան		12 06
Գոնիա	իրիկուն ժմն.	12 35

50—50

Մ Օ Ս

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեդի	Նայըօգրիս
Միճիս	Էմէլիս
Րափիսիս	Պուգիրիս
Թէյպըր	Մօերիս
Նարպօն	Ֆայէի
Նավարին	Ֆարօս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սեղանի ունին:

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ առանձնապէս [illegible] ճամբորդներ [illegible] տեղաւորելու [illegible] չունին: ազէրլեն

Պոլսէ Լէվերփուլ Ա. կարգի գին է 15

» » Բ. » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց ապրանքները շոգենաւերուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Ամերիկայի եւ Ներքսայի? նաւահանգիստներուն զանազան համար ապրանքներ կ'ընդունին:

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ. Գործակալք

Ուէթթալ խան, Պանչէ գափու, Պոլիս

ՃԷՅՍ ՄՕՍ Ընկ. 50—19 31

Ճէյմ Սդրիթ, Լէվըրփուլ

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՅԱՃԵԱՆ